AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 49 PHONE PARK 6407. WORCESTER, MASS., 9 d. gruodžio (December), 1926 KAINA 5 CENTAI Vol. XII.

LIETUVOS ŠAULIAI SAKO: JAU GANA POLONIZUOT LIETUVA!

Sovietai baidosi Anglijos. Komunistai kelia galvą Lietuvoje. Meksikos Miestas per Kalėdas be kunigų. Čičerinas kalba apie S. V. Senbernius apdeda mokestim Italijoj. Kinai lieja kraują. Lenkai nenori karalystės. Atitrauks Wood'ą iš Philipinų. Rifai vėl kariauja. Belgija parduoda savo laivyną. Neramumas Balkanuose

LIETUVOS POLONIZATORIAI

Po ilgų metų pertraukos, atstačius nepriklausomą Lietuvą, musų vyriausybės vyrams teko susidurt su tautinių mažumų klausimu. Ilgainiui šis klausimas darosi vis opesnis, ypač paskutiniais laikais, kada švietimo ministeris ponas Čepinskis matomai nori tolerantingumo atžvilgiu atsiekt rekordą, del kurio lietuvių visuomenei tenka rimtai susirupint.

Juk tinkamam ir tikrai demokratingam tautinių mažumų klausimo išsprendimui negana aklai prisilaikyt tam tikrų konstitucijos dėsnių, bet reikalinga dar giliai įžvelgt į patį gyvenimą apšvietus iš visų pusių jo apsireiškimus analitinio proto spinduliais. Tam, kad mokėt perskaityt tam tikrus įstatymų paragrafus ir be kritikos "en masse" taikyt juos kur papuola ir kaip papuola nė nereikia but valstybės vyru bei visuomenės veikėju. Tą sugebės padaryt bet kas. Turint minty lietuvių tautos istorines nelaimes, reikėtų ypač atsargiai operuot tokiu galingu ginklu, kaip liaudies mokykla ir neleidut jį į rankas visokiems politikams šantažistams.

Susidurus su jais pirmiausia reikėtų sau atsakyt, kas yra tautinės mažumos Lietuvoje? Del žydų, vokiečių (Didžiojoj Lietuvoj) ir rusų galima drąsiai pasakyt, kad tai yra žydai, vokiečiai ir rusai. Kas del vadinamųjų lenkų, kurie dažnai dar iki šiol savęs taip nevadina, nėra paslaptis, kad tai yra didelėje daugumoje ne kas kitas, kalp dvarponių ir lenkų-kunigu sulenkinti ir dar dabar tebelenkinami lietuviai.

Sugriuvus Lenkijai ir kartu su Lietuva patekus jai po rusų carų jungu, lenkai ruošdamies prie busimojo Lenkijos atstatymo svarbiausiu priruošiamuoju darbu laikė kiek galima greitesnį suvirškinimą lietuvių, ukrainiečių ir gudų. Lengviausiai jiems rodėsi pasiseks supolonizuot lietuviai, kaipo netekę savo tautinės bajorijos, ir neturį inteligentijos ir literaturos, be to vienos su lenkais tikybos. Tas manymas buvo ne be pamato. Per vienuolių organizacijas, o ypač tėvų jėzuitų padedami, jie pristeigė Lietuvoje gale XVIII ir pradžioje XIX amžiaus žemesnių ir aukštesnių lenkiškų mokyklų visą tinklą. To vaisiais buvo beveik ištisas kelių kartų musų inteligentijos ir kunigijos sulenkėjimas. Šie naujai iškepti lenkininkai (dažnai net savo pavardes sulenkinę) buvo pavartoti tolimesniam jau pačios liaudies lenkinimui. Net emigrantai neišsprusdavo iš jų nagų. Juk iki paskutiniam laikui visos po plačiąją Rusiją išbarstytos katalikų bažnyčios buvo ne kas kita, kaip naujų lenkų dirbtuvės.

Jei pažvelgsime į Lietuvos žemlapį, tai pamatysime, kad "lenkų" salos atsirado ten, kur buta ar didelio dvaro, ar vienuolyno. Ten gi, kur nebuta nei vieno, nei kito, o vis tik dabar gyvena lietuviškais pavadinimais sodžiuose lenkiškai kalbą žmonės, tenai tikrai buta klebono, aršaus lenkintojo, kurs ilgus metus beganydamas "aveles," suvarė jas galų gale lenkiškan gurban.

1920 metais man važiuojant iš švenčionių teko kely susipažint ir įsikalbėt su tuo laiku buvusiu Joniškio (ties demarkliniją) klebonu. Besikalbant apie šį bei tą, užėjo kalba ir apie Lietuvos polonizaciją ir jis man pasakojo, kaip Joniškio parapijoj per 20 suviršum metų klebonavęs kunigas, operuodamas "pagoniška lietuviška utorka," "polska katolicka viara" ir lenkiška vaikų katechizacija sugebėjo sulenkint savo parapiją.

Tuo ir kitoniškais budais sulenkintų parapijonų Lietuvoj ne vienas desėtkas. Polonizavimo darbas daugumoj dar neužbaigtas. Seneliai menkai temoka lenkiškai, tėvai menkai tesupranta lietuviškai, vaikai kalba tik lenkiškai. Gana išmirt seniams ir išaugt be lietuvybės gaivinančių spindulių vaikams ir judošiškas darbas bus užbaigtas. Išaugusi karta ne tik bus žuvusi lietuvių tautai, bet ir taps, kaip ir visi atskalunai, jos priešu.

Lietuvai prisikėlus iš numirusiųjų, jos žadintojai, kurių priešaky dar ir dabar tebestovi musų gerbiamasis Jubiliatas dr. Basanavičius, sujudino iš pamatų Lietuvą ir lenkų statomi polonizacijos rumai subraškėjo. Lietuvai išsivadavus iš politinio jungo lietuviška mokykla pradėjo skleist rukus lenkiškumu apsvaigintose lietuvių galvose. Vaikai buriais belankydami ją pažino savo senelių užmirštą kalbą. Džiaugėsi vaikai, džiaugėsi tėvai. Manė, kad ir jiems išaušo gadynė, kad jau nebereikės klausyt lenko darbdavio pono užgaidų, kad jau nebereikės bijot už pagonišką kalbą lenkbernio klebono peklos, patikėjo, kad lietuvių kalba lygi kitoms kalboms, kad tai nėra tik tamsuolių kalba, kad jos gėdintis nėra ko.

Deja, paputė kiti vėjai. Naujas švietimo ministeris p. Čepinskis, giliai įsitikinęs, kad ne įstatymai leidžiami Lietuvos labui, bet Lietuva turi but nors ir su skriauda, aklai taikoma prie jų, neranda galimų atsispirt visokiems Lietuvos ėdikams, kurie neva juridiniai apsikasę konstitucijos paragrafais terorizuoja p. Čepinskį. Ir štai dabar esame akivaizdoje kelių dešimtų lenkiškų mokyklų atidarymo kaip tik ten, kur polonizacija dar nėra užbaigta. Švaistosi dabar lyg juodvarniai po Lietuvos įvairias vietas, kur dar šio garbingo lenkų darbo vaisiai dar nėra galutinai užfiksuoti, visokie Liausai, Gižinskiai su savo bernais. Visokiais budais gąsdina ir traukia žmones savo bučin.

Vėl išvydo nelaimingi žmonės savo buvusiųjų ponų pažįstamus veidus. Vėl išgirdo iš jų visokias pasakas apie lenkų karalystę — ir ėmė gest užsidegę jų taip dar neaiškus norai but sau žmonėmis. Tie jų norai išblaškomi prityrusiųjų polonizatorių senai išbandytais tikrai veikiančiais metodais. Musų žmonių lėtas pasyvus budas jiems geriau žinomas, negu p-ui Čepinskiui. Vienas kitas lenkų veikėjas bežiurint surenka keliasdešimt parašų reikalingų tam, kad įtikintų poną ministerį. Tas jiems sekasi gerai, nes iki šiol p. Čepinskis matyt nėra sau statęs klausimą, bene lietuviams, tuo budu jisai steigia lenkiškas mokyklas? Jis aklai pasitiki Liausais ir Gižinskiais, lyg ministerijoj nebutų ištikimesnių žmonių padėčiai ištirt vietoj. Žinoma, polonizatoriams to ir tereikia. Atidarius mokyklą, lenkinimo "pliacuvką," darbas toliau eis kaip iš pypkės. Juk naivu manyt, kad su lenkais galės konkuruot lietuviu mokykla. Lenkai naudosis ne vieno desėtko metų polonizavimo persvara, su kurio pasekmėmis neapsidirbsi, nors ir planingai kovodamas, per vienus kitus metus. Lietuvos šmeižtas. Lenkijos garbinimas, visokių bauginančių gandų pla-

VIDURYS VIENO TRAUKINIO VAGONO,
Kuriame Rumunijos karalienė po Ameriką važinėjo. Tai yra vienas iš dešimties vagonų, kurį parupino po Ameriką pavažinėt Baltimore ir Ohio ir Northern Pacific R. R. Kompanijos

tinimas, net medžiaginė gerovė viliojimas, viskas bus pavartota, kad vėl pritraukus savo glėbyn šiek tiek atlyžusį lietuvį — vaiką.

Taigi rabiniškai — popieriniai suprastas įstatymas ir aklas be kritikos lietuvių tautos priešais pasitikėjimas verčia švietimo ministerį dvarponiams ir lenkams—kunigams stot talkon ir padėt jiems laimingai po neva juridine konstitucijos paragrafų priedanga užbaigt ne visai dar pribaigtą polonizacijos darbą. Juk rodos demarklinija turėtų kaip tik geriausiai apgint lietuvių tautos teises! Čia gi po jos skraiste pavedamos lenkams galutinam suviršinimui ištisos lietuvių tautos sritys.

Tokio popierinio įstatymų ir demokratijos esmės supratimo vargiai ar galima butų surast kur kitur valstybės vyras taip lengvai, kaip pas mus pasiduotų politinių avantiuristų vedamas.

Ir be reikalo musų oficiozas vedamajam "Aštuntoji", bando išteisint p. Čepinskį ir įrodyt Seimo interpeliantų del lenkiškų mokyklų steigimo nerimtumą. Šį kartą, man rodos, su jais bus visi lietuviai, nuo pačių kairiųjų iki dešiniųjų, pas kuriuos tautinio apsisaugojimo instinktas ne užsitemdė nuo popierinės jurisprudencijos. Negelbės straipsnio autohių jėzuitiška sofistika, pavartota įrodymui, kad juodas yra baltas. Istorija šaltai įkainuos juos. Ir, duok Dieve, kad jų vardai nefiguruotų jos lapuose lietuvių tautos likvidatorių eilėse.

Dabar gi visa lietuvių visuomenė turi reikalaut iš valdžios uždarymo visų mokyklų lietuvių ištautinimui, p. ministerio Čepinsko leistų. **Ant. Graurogkas.**

("Trimitas")

—o—

SOVIETAI BAIDOSI ANGLIJOS

Berlin, gruodžio 6.—Čičerinas smarkiai užsipuolė ant Anglijos už bandymą izoliuot Rusiją tveriant priešrusišką tautų uniją. Jei šis programas rastų užuojautos Europoje, tai atsirastų didžiausio pavojaus įvykdymui taikingą politinių ryšių. Bet Čičerinas jaučia, kad ryšiai tarp Rusijos ir Vokietijos yra taip tampry̧s, kad Vokietijos įtekmė pabaidys grąsinantį pavoju. Jis taipgi pareiškė, kad Rusija niekuomet nestos į Tautų Sąjungą, ir kad propaganda nėra varoma Kinijoj, Indijose, ir kitur, sukėlime revoliucijų, kaip yra primetama Maskvai. Čičerinas pasigyrė geru stoviu sątykių su Francija, Lietuva, Persija, Balkanais ir Kinija, bet neprisiminė Suvienytas Valstijas, nors iš jo išsireiškimų aišku, kad nėra galimybės sudaryt bendrumų su Suv. Valstijomis.

KOMUNISTAI KELIA GALVAS LIETUVOJE

Iš Varšuvos pranešama, kad Lietuvoje apšauktas karo stovis, sekant atidengimą komunistų suokalbio nuverst valdžią. (Šia žinia vargu galima pasitikėt, nes ji nėra patvirtinta, ir žinios iš kitų sričių, apie tai negauta).

ČIČERINAS KALBA APIE SUV. VALSTIJAS

Berlin, gruod. 6.—"Tarp Rusijos ir Suv. Valstijų nėra jokių ryšių; tartum šios dvi valstybės egzistuoja ant atskirų planetų". Taip išsireiškė Sovietų Užsienių Reikalų Ministeris Čičerinas, vokiečių spaudoje. Jis sako, sovietai pageidauja taikytis su Suv. Valstijoms, bet tas negalima, nes Amerika nori, kad Rusija pripažintų caro skolas, užtrauktas dar prieš karą. To sovietai nesutinka daryt.

MEKSIKOJ KALĖDOS BUS SVENČIAMOS BE KUNIGŲ

Mexico City, gruod. 6. — Svarbiausia bažnytinė šventė—Kalėdos bus apvaikščiojama Meksikoj be bažnytinių ceremonijų. Kita svarbi meksikiečiams šventė — gruodžio 12, taipgi bus švenčiama be kunigų pagelbos. Tą dieną, Guadalupe, 1531 metais, sakoma, Panelė švenčiausia pasirodžius ukininkui. Nuo to laiko, toje vietoje tą dieną buvo laikomi didžiausi atlaidai. Nors kunigams uždrausta dalyvaut, betgi spėjama, kad daugiau žmonių negu paprastai, dalyvaus atlaiduose.

ITALIJOS SENBERNIAI MOKĖS TAKSAS

Roma, Ital., gruod. 6. — Italijos senberniai, nuo 25 iki 65 m. amžiaus, bus verčiami mokėt taksas už savo "stoną," pradedant sausio 1, 1927. Įplaukos nuo taksų eis palaikymui motinų ir kudikių gerovės fondo. Senmergės liuosos nuo mokesčių, nes įvykdymas sutuoktuvių nepriklauso nuo jų, bet nuo vyrų. Įvedimas taksų mokėjimo yra dalis kampanijos prieš gimdymo kontrolę.

KINAI LIEJA KRAUJĄ

Pekinas, Kinija, gruod. 6. —Streikai, riaušės ir radikališka agitacija seka Kinijos naminės karės eigą. Kur tik pulkai pereina, ten atsiranda visokių neramumų. Studentai varo smarkią radikališką propagandą gatvėse ir tuo budu sukelia dar didesnę suirutę miestuose. Generalis streikas buvo rengiamas ant pereito šeštadienio, bet neįvyko. Bet prie to, visur pasirodo mažesni bet kenksmingesni streikai.

LENKAI NENORI KARALYSTĖS

Varšava, gruod. 6.—Nauja dešiniųjų tautininkų partija negeidauja karalystės Lenkijai, nors didumą partijos sudaro monarchistai. Pats Radzvilas, kalbėdamas partijos vardu, pateikė tokį pareiškimą, pridurdamas tai, kad jo pažiuros ir pageidavimai partijai/ yra visai skirtingi.

PLANUOJA DIDESNIUS ZEPELINUS

Friedrichshafen, Vok., gr. 6.—Europos—Pietinės Amerikos oro linija, kuri pradės veikt sekančiais metais, statys didelius zepelinus, talpinančius 105,000 kubiškų metrų. Jie bus 771 pėdos ilgio ir 100 pėdų platumo. Naujai išrastas gazas bus vartojamas varymui šešių motorų.

RIFAI VĖL KARIAUJA

Madrid, Isp., — Rifai vėl kariauja, ne prieš ispanus, bet su ispanais, bandyme numalšint tuos rifus, kurie dar nepasidavė ispanams. Abd-el-Krimo pasekėjai, skaitliuje 2000 prisidėjo prie ispanų.

BELGIJA PARDUODA SAVO LAIVYNĄ

Brussels, Belg., gruod. 5.—Belgų valdžia nusprendė parduot, licitacijos budu, dalį savo laivyno, kaip tai, kelis submarinus ir mažesnius laivus. Tuo budu valdžia tikisi gaut bent 200,000 frankų pagerinimui finansinio stovio.

FRANCUZAI KRAUSTO KAREIVIUS ANT ITALŲ RUBEŽIAUS

Paryžius, gruod. 6.—Žinios praneša, kad Italijos fašistai pradėjo užpuldinėt Francijos pakraščius ir apiplėc jos gyventojus. Todel valdžia pasiutusi kariuomenę ant Italų-Francuzų rubežiaus. Juodmarškiniai fašistai gali suerzint valstybes prie karo.

TAISO ORO LINIJĄ

Maskva, gruodžio 5.—Žinios praneša, kad sovietai nutarė taisyt oro liniją nuo Vladivostoko iki Leningradui, kur keliaus dideli dirižabliai padarydami kelionę į 3 dienas. Veliaus linija žadama pratęst iki Yokohamai.

KALBA PRIEŠ SUVIENYTAS VALSTIJAS

Londonas, gruod. 5. — Žinios praneša, kad A. A. Rucell, Britanijos darbininkų vadas, sakydamas prakalbą Anglijos darbininkams, prašė jų palaikyt Meksikos pusę kivirčiuose tarpe Meksikos ir Suvienytų Valstijų kaslink naujų Meksikos valdžios nustatymų Amerikos piniguočiams Meksikoje.

RUMUNIJOS KARALIENĖ SUGRĮŽO NAMO

Bucharestas, gruodžio 4.—Rumunijos karalienė Marė laimingai parkeliavo namo ir rado savo vyrą karalių Ferdinandą dar gyvą. Praščiausias galas kelionės užsibaigė jos pačios karalystėje iš priežasties potvinių, rado daugelyje vietų geležkelį sugadinta ir ant Rumunijos rubežiaus tapo nuo jos atskirti visi korespondentai, kurie sekė veik visą kelionę.

BALKANUOSE NERAMUMAI

Paryžius, gruodžio 7.—Žinios praneša, kad Balkanuose vėl kyla neramumas iš priežasties, kad Albanija padarė draugišką sutartį su Italiją, Jugoslavijos ministerija atsistatė nuo vietos, kad patraukt pasaulio atydą ant jų neužsiganėdinimo, kad Mussolinis artinasi prie Balkanų šalies, įsteigdamas savo portus Albanijoje.

ĮLEIS SULAIKOMUS ŽURNALUS

Boston, Mass., gruod. 7. — Muito inspektoriai buvo sulaikę visus užsienio žurnalus, kurie talpino svaiginančių gėrimų skelbimus. Bet, susinešus su Washingtonu, buvo nuspręsta ateity įleist, nesulaikyt visus tokius žurnalus.

PADARĖ 100 PASAŽIERŲ ORLAIVIO MODELĮ

New York, gruod. 7. — Vokietis, dirbęs Junkers orlaivių fabrike, Dessau, Vokietijoj, padarė modelį milžiniško orlaivio talpinančio 100 pasažierų, tinkamo del kelionės per Atlantiką.

KALĖDOS JAU ARTI

Siųskite pinigus savo giminėms Lietuvoj, per Amerikos Lietuvio agenturą. Pinigai išmokami greit, doleriais ar litais, pagal reikalavimą. Siųskit dabar, nelaukit paskutinių dienų.

AMERIKOS LIETUVIS,
14 Vernon St.,
Worcester, Mass.

Žinios iš Lietuvos

AR NE METAS JAU RUOŠTIS PRIE 10 METŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTUVIŲ

1928 m. vasario 16 d. sueis lygiai dešimts metų, kaip lietuvių tauta yra pasiskelbusi nepriklausoma valstybe. Dešimts metų—tai nedidelis tarpas, bet visgi butų pravartu prisimint, kas per tą laikotarpį visos musų tautos bus nuveikta. Kurdami savo ateitį, visados privalome žiurėt, kas buvo praeityje, kad butų aiškiai matyt, kokių laimėjimų esame pasiekę ir kas dar reikia pasiekt. Jeigu svarbu kaip kada prisiminti, ką vienas ar kitas asmuo yra nuveikęs, susilaukęs kokių 60 ar 75 metų amžiaus, tai dar svarbiau prisimint, ką visa tauta yra nuveikusi, kad ir trumpesniu laikotarpiu. Prie tokių atsiminimų gali dėtis visa tauta, visi jos gyvenimo sluogsniai, o ne viena kokia visuomenės grupė, ne viena gal kokia partija. Dirbdami atskirai, kaip kada visai priešinguose liogeriuose, negalime užmiršt savo visumos, nes ypač branguș visi tie apsireiškimai, kuriuose dalyvauja visa tauta. Prisiminkime, kad ir patį Lietuvos nepriklausomybės aktą. Buvo įvairių skirtingų nuomonių, kaip ir kuomet paskelbus savo tautos nepriklausomybę, bet galutinai visi tie dvidešimt Lietuvos tarybos narių, reikšdami tautos valią surado bendrą formą ir didžiai pakeltu upu padėjo savo parašus po šiuo aktu. Galbut iš šių dvidešimt vyrų visai pripuolamai vienam ar kitam teko dalyvaut Lietuvių Taryboje, bet kiekvienam iš jų jau tame didelė laimė kad per juos ši tautos valia buvo apreikšta. Šiandien šie žmonės yra išsiblaškę, vienas iš jų Šernas jau yra miręs, tačiau butų nesuprantama, kad po 10 metų likusieji sveikais nieko bendro tarp savęs nebesurastų ir kad pati valstybė jųjų kaip nors nepažymėtų. Bet tat mažmožis. Yra svarbiau, kas per šį laikotarpį musų nepriklausomo gyvenimo atlikta musų dvasiniai ir medžiaginei kulturai pakelt. Butų svarbu duot apyskaitą, butų gera parodyt ir saviems ir kitiems, kas per tą dešimtį metų atsiekta. Čion prisimena ne tik reikalas parodyt, kas yra padaryta žemės ukio srityje, prie įvairių jos šakų kėlimo, kas atlikta musų augančios pramonės, kaip ėjo visoks musų liaudies švietimas, bet ir ant kiek yra sutvirtėjęs politinis musų piliečių susipratimas, ant kiek paugėjęs yra pas juos noras gint ir saugot savo nepriklausomybę. Svarbu ne tik pasidžiaugt tuo, kas padaryta, bet dar ir įgaut daugiau įsitikinimų ir meilės prie viso to, kas toliau yra darytina. Tais metais jau ruošiamasi sutaisyt platesniu maštabu Dainos šventė, norima pasirodyt su tarpstančiomis Lietuvos sporto organizacijomis, reikėtų sužadint ir visas musų meno organizacijos, kad galėtume atatinkamai papuošt savo aikštes, kur įvyks visos tautos pasirodymas. Svarbu ne tik visi savieji prie to pakviesti, bet ir kitų valstybių atstovai prikviesti, kad matytų, kaip lietuviai sugeba organizuot tis, tvarkytis. Reikia aprinkt patogiausias laikas visoms toms šių jubiliejinių metų sukaktuvėms ir reikia jau iš anksto prie šio darbo ruoštis.

Nevystydamas platesnio plano, šiuo tarpu metu tik pačią mintį, bet laikas jau apie tat pradėt galvot.

("L. Ž.")

BEPRASMINGAS TRIUKŠMAS

Kaunas, 21 lapkričio, 1926 m. — Iš tos priežasties, kad prieš naujus metus Lietuvos valstybinėse įstaigose numatomas etatų sumažinimas, o be to jau ir dabar nemažai žmonių yra be darbo, Ministerių Kabinetas 3 d. šio lapkričio mėnesio, buvo nutaręs atleist iš tarnystos moteris, kurių tarnauja įstaigose ir vyrai. Toks ministerių Kabineto nutarimas musų sostinės piliečiuose sukėlė didžiausį triukšmą ir begalinius ginčius. Dabar kur tik nepasisuksi, visur vien tik ir tesigirdėt kalbos ir sprendimai apie tą Ministerių Kabineto nutarimą ir moterų iš įstaigų atleidimą.

Stovintieji ant teisėtumo ir teisingumo pagrindo piliečiai, o taip pat ir bedarbiai, tam vyriausybės nutarimui reiškia savo pritarimą ir jame įmato alkanų žmonių teisių ginimą. Gi kita visuomenės dalis, vaduodamąsi visokiais sumetimais (daugiausia asmeniškais ir ambiciniais išrokavimais), tam Ministerių Kabineto nutarimui yra griežtai priešingi. Labai charakteringas ir stačiai keistas reiškinys, kad moterų teisių ginėjų pasirodė labai daug ir jie visi be pažiurų skirtumo susispietė į kokį tai užburtą ratą butent: dešiniųjų seimo atstovų blokas įteikė vyriausybei skubotą interpeliaciją, socialdemokratė, seimo atstovė p. Purėnienė įteikė Ministerių Pirmininkui skubotą moterų paklausimą, už moteris užsistoja ir liaudininkų partijos organo "Lietuvos Žinių" redaktorė p. F. Bortkevičienė, užsistoja už moteris ir jų pačių vyrai, turintieji valstybės įstaigose valdininkų vietas ir tt. ir tt.

Pačios moterįs 15 lapkričio Koperacijos rumuose Laisvės Alėjoj surengė masinį protesto mitingą, kuriame dalyvavo apie 400 moterų bei panelių. Moterų mitingui pirmininkavo p. F. Bortkevičienė, o kalbėtojomis buvo seimo narė p. Purėnienė, Baronienė, Navickienė ir kitos aukštos ponios. Visos kalbėtojos savo karštose prakalbose, aštriai kritikavo ministerius už jų 3 lapkričio nutarimą, įrodinėdamos tame nutarime moterų teisių paneigimą ir prasilenkimą su įstatymais, ir pagalios išnešė griežtą protesto rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad tas Ministerių Kabineto nutarimas nieko nelaukiant butų atšauktas. Po ta rezoliucija pasirašė: Bortkevičienė, Navickienė, Kunigauskienė, Baltrušaitienė ir Purėnienė.

Taip tai ginama moterų valdininkių teisės, vienok bešališkai žiurint į šį skandalingą triukšmą prisieina konstantuot liudną faktą, kad tie visi protestai, gindami sotųjų žmonių reikalus, visai užmiršta alkanus bedarbius ir jų teises. Logiškai žiurint į pačią tikrenybę, rodosi, kad krašto vyriausybės ir pačios visuomenės yra šventa pareiga saugot ir gerbt visų šalies piliečių teises, o ne atskirų luomų. Ir delto laikantis teisėtumo, kiekvienas pilietis privalo turėt nors kasdieninės duonos kąsnį, o jei to pas mus nėra, tai tos visos kalbos apie demokratingumą yra niekas kita, kaip pasididžiuojantis pasigirimas ir tuščias muilo burbulas.

Lietuvos Sunus

Įvairios Žinios

Francuzų dvikova

Paryžius, Franc. — Serge Audre tulo laikraščio leidėjas ir Bernard Denisane, politinių straipsnių rašėjas, laikraščio La Liberte išrišo klausimą savo nesutikimų atlikdami dvikovą Paryžiaus apylinkėj. Kovotojai susibadė kardais, išliejo viens kitam po kvortą kraujo ir galų gale susitaikė.

Gali gert ir kalbėt už dyką

London, Ang. — Southwark beturčių namai gavo leidimą liuosų pasikalbėjimų žiemos vakarais, kurie buvo tulą laiką uždraust. Prieg tam tulas Londono bravoras prižadėjo varguoliams pristatyt alaus už dyką. Naujas įvedimas nemažai nudžiugino nelaimingus varguolius.

Eksplozijos nelaimė

Vienna, Austr. — Iš Bucharesto praneša apie didelę ekspliozią Dunojaus uoste Jurjevo, kurioj žuvo 12 žmonių. Šeši laivai ir 200 vagonų kerosino sudegė iš priežasties neatsargaus numetimo degančio degtuko arti kerosino sandelio.

Naujas Francijos ambasadorius

Paryžius, Fran.—Ponui N. Berenger atsisakius nuo užimamos vietos Francijos Ambasadoriaus į Suv. Valstijas iš priežasties nepavykusio bandymo gaut Amerikos panaikinimą Francijos paskolos, jo vietą užims Paul Claudel dabartinis ambasadorius Japonijoj. Paul Claudel yra 58 metų amžiaus prityręs diplomatas.

Rumunijos karalienė sugrįžo namon

Bucharest, Rum. — Karalienė Maria su savo sunumi ir duktere sugrįžo laimingai namon iš savo kelionės po Ameriką. Karalienė išlipo iš laivo Berengaria Cherbourge. Trumpam laikui sustojo Paryžiui kur matėsi su savo sunum Karoliu, iš Paryžiaus važiavo į Bucharestą. Ant stoties pasitiko keleivius aukščiausi šalies valdininkai ir pats karalius Ferdinandas. Jo sveikata šiek tiek pagerėjo, kad gydytojai pavelino jam nuvažiuot stotin. Tuo tarp pavojus mirties karaliaus prašalintas, bet liga jo neišgydoma. Karalienė apturėjo iškilmingas pasitiktuves, stotis ir gatvės išrėdyta tautinėmis vėliavomis ir minios žmonių pasitiko ją ant gatvių.

Krasino pelenai palaidoti Kremliuje

Maskva, Rus. — Pelenai mirusio Londone Rusijos sovietų valdžios atstovo Leonido Krasino tapo pargabenti Maskvon ir su atatinkamom ceremonijom palaidoti užpakaly Lenino grabvietės Kremliuje. Krasino duktė parvežusi indą su pelenais buvo raudonos kariuomenės ir sovietų valdininkų patikta ir karietoj nuvežta į Kremlių. Ją sekė kita karieta su dideliu velionio paveikslu. Prezidentui Kalininui vedant su kanuolių trenksmais ir giedojimu sovietų himno, atsibuvo galutinis vėlionio palaidojimas.

Atstatys Šv. Sofijos bažnyčią

Konstantinopol, Turk. — Pagarsėjusi gražumu savo stiliaus sena Šv. Sofijos bazilika bus atnaujinta. Reikalingas tam tikslui lėšas apsiėmė parupint Amerikos Architektų Institutas, Philadelphijoj.

Rumunija ginkluojasi

Bucharest, Rum.—Sužinota, kad Rumunijos valdžia užsakė Italijoj ginklų už 800,000,000 lesų(lesa turi 19 centų vertės). Taipgi du karišku laivu ir keletą submarinų. Viskas bus paruošta laikė 32 mėnesių.

Rado deimantų aruodą

Rio Janeiro, Brazilija. — Iš Minas Geraes valstijos pranešta apie atradimą didelių deimantų aruodų. Deimantų rasta 20,000,000 kubiškų metrų ploto žemės apielinkėj. Vertė atrasto turto nuskaitliuota ant $5,000,000.

Atsisakė but kliubo nariais

Oslo, Norveg. — Išgirdęs, kad svetimtautis kap. Nobile važinėdamas su prakalbomis po Ameriką mažina vertę šiaurės ekspedicijos ir tuo užgauna Norvegijos garbę kapitonas Roald Amundsen ir Amerikietis Lincoln Ellsworth pareikalavo išbraukt jų vardus iš eilės Norvegų Aero kliubo garbės narių. Kap. Nobile buk atstovauja Amerike minėtą kliubą.

Kompozitoriaus paskutinės laidotuvės

Torre del Largo, It. — Žymaus Italijos kompozitoriaus Giacomo Puccini grabas tapo perkeltas iš laikinos grabvietės Milane į tam tikrai paruoštą mauzolėjų arti velionio villos, pakeistos į tautinį muziejų. Puccini mirė Brusely 1924 metais. Sekant paprastas tikybines ceremonijas akyvaizdoje susirinkusių draugų, vėlionio kompozitoriaus kunas palaidotas galutinai garbės karstvietėj.

Mirė senelis arkivyskupas

Birmingham, Ang. — Edward Isley R.-katalikų bažnyčios arkivyskupas Birminghame mirė 88 metų amžiaus. Savo jaunose dienose velionis buvo žinomas kaipo veiklus organizatorius ir administratorius. Jis draugavo su velioniu kardinolu Manning ir Newman.

Amerikos atstovybės gaisras

Praga, Čekoslov. — Iš nežinomos priežasties gaisras ištiko Suv. Valstijų atstovybės name, kuris nelengvai davėsi užgesint. Gaisre sudegė daug vertingų meno kurinių.

Rado užkastą turtą

Sofia, Bulgar.. — Assen Šeiolakof, neturtingas medžių kirtikas staiga pralobo, kuomet kirzdamas medžio šaknis pataikė kirvių į akmens toblyčią su turkų kalbos parašu. Po akmeniu jis rado kruvą senų Turkijos auksinių pinigų. Pinigai leisti laikotarpy 13 ir 14 šimtmečių. Vertė jų apkainuota į $450,000.

Žmogžudžio namus turės sugriaut

Paryžius, Fr. — Garsaus pačių žudytojo Landru namas turės but sugriautas, nes nieks jame gyvent nenori. Landru laike savo gyvenimo nužudė savo 11 pačių. Penkios pačios buvo nužudytos ir sudegintos villoj Gambais, arti Paryžiaus, kurios savininkas negali niekam išnuomuot iš priežasties minėtų žudysčių.

Amerikos Žinios

Laivai upėje įšalo

Sault Ste Marie, Mich. — Keturi pagelbiniai laivai dirbo, kad paliuosuot 40 užšalusių St. Mary upėje laivų. Upės vanduo staiga užšalęs, sulaikė laivų judėjimą.

Pastoriaus nužudymo byla užsibaigė

Somerville, N. J. — Pastoriaus E. Hall ir ponios E. Mills nužudymo tyrinėjimo byla užsibaigė be jokio rezultato. Našlė užmušto pastoriaus Hall ir jos du broliai buvo kaltinami nužudyme. Byla tęsėsi be pertraukos visą mėnesį, nužudytų kunai buvo iškasti iš grabų, jų žaizdos ištirtos, į 100 liudininkų padavė teismui ką jie žino apie tą atsitikimą, vienok to neužteko, kad prisegt apkaltintiems žmogžudžių vardus ir kaipo tokius baust. Ponia Hall ir jos broliai bus paliuosuoti iš kalėjimo, kuriame jie laikinai buvo pasodyti.

Straiko pavojus prašalintas

Montreal, Kan.—Kanados gelžkelio darbininkų straikas neįvyks iš priežasties susitaikymo nepatenkintos pusės su gelžkelių administracija. Nepatenkinimas buvo permažas tarnautojų apmokėjimas. Valdžia sutiko pakelt mokestį kaip kurių skyrių tarnautojams.

Camel—didžiausis tabako žodis visų laikų

NIEKAD rukymo istorijoj nebuvo tokio cigareto kaip Camel. Jokis kitas cigaretas nebuvo taip maloniai sutinkamas tiekose milionų namų.

Kada Camels pasirodė pasauly jie sutvėrė visai naują jausmą užganėdinimo ir pasitenkinimo rukyme. Milionai kurie išbandė visus, kurie gerai galėtų mokėti brangiau, ruko tik Camels.

Camel yra pasaulio numylėtas cigaretas. Camel remia didesnis skaičius pirkėjų negu bile kitas cigaretas turėjo. Kodel? Delto kad Camels susideda iš parinkčiausių augi-namų Turkiškų ir Amerikoniškų tabakų. Delto kad Camels niekad nenuvargina skonio ir niekad nepalieka cigaretinio atsidavimo. Didžiausia tabako organizacija pasauly sudeda viršiausį į šitą vieną cigaretą.

Jei norite labiausia prisirpusio minkštumo kokis kada nors pačjo iš cigareto, pabandykite Camels. Nežiurint kiek jus sutinkate mokėti, jus šiame garsiame pasirukyme rasite kiekvieną puikią ypatybę kurios kada nors ieškojote cigarete.

Pasiimkite Camel!

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY, WINSTON-SALEM, N. C.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly published every Thursday
by
M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States — $2.50
In Foreign Countries — $3.00
Single copies — 5 cents
Advertising rates on application

AMERIKOS LIETUVIS
Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas
per
M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose — $2.50
Kitose valstybėse — $3.00
Pavieniai egzemplioriai — 5 centai
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto

Entered as Second Class Matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

A. SMETONOS KALBA SEIME DEL SUTARTIES SU MASKVA

Gerbiamieji Seimo atstovai! Ši diena Seimui yra didelė diena. Šiandien Seimas turės spręst, ar patvirtint, ar atmest nepuolimo sutartį, musų vyriausybės pasirašytą su Maskva. Ši sutartis —taikumo sutartis. Tad, rodos, reikėtų laukt, kad pačiame Seime butų taikumo upas, o jo betgi nematyt. Savybėje matome ne taiką, o kovą nuodingas žodžiais, dujomis. Toks upas nepritinka šiam momentui. Juk mes atstovaujam lietuvių tautai, Lietuvos valstybei, del to mumyse turi reikštis tai, kas yra gera ir naudinga musų tautai, kas sutinka su Lietuvos garbe. Aš visai nesistebiu, kad šiuo klausimu yra skirtingų nuomonių musų tarpe, nes negaliu neigt gerų motyvų nė vienam, dargi nei tam, kurs pasiruošęs balsuot prieš sutartį. Jei kas stebina, tai kai kurių nesusivaldymas. Senovės didžio mokslininko apie žmogų buvo pasakyta, kad jis panašus į vežėją, važiuojantį dvejetu pakinkytų žirgų, katrų vienas geros, antras blogos veislės. Tai vaizdas žmogaus su gerąją ir blogąją valia, kurias protas turi valdyt. Labai gaila, kad čia tuo dvejeta žirgų ne visi temokėjo važiuot. Jie kovojo žodžiais savybėje ir skaudžiai palietė tą svetimąją šalį, su kuria šiandien sprendžiamas sutarties patvirtinimas. Apie tautą kalbėt, kad ji šiokia ar tokia, kad ji esanti bloga, nepritinka, neteisinga. Juk nė vienos tautos ištisai nėra blogos. Jos visos geros arba visos blogos, kad norite, nes kiekviena tauta turi daug savo dvasios gėrybių, turi ir blogumų, kada ji pasiduoda šitam blogosios veislės žirgui. (Atstovas Bielinis iš vietos. O Ambrazaitis visai ant kuino važinėja). Del to, man rodos, nedaro garbės lietuvių tautai, kada jos atstovas atsiliepia užgaulingai apie svetimą tautą. Tautos, kaipo tautos, yra lygios musų akyse, nes visos turi abeja: gražių ir negražių ypatybių. Šita tiesa yra visiems žinoma, bet dabar kai kurių buvo pamiršta.

Istorinis ekskursas yra naudingas, kaip čia vienas jį darė, bet dar naudingiau mokėt istorijos pasimokyt. Musų praeityje jis mato tris sroves ir jos tebeesančios dabar musų tarpe. Aš su tokiu padalinimu nesutinku. Kiekvienoje tautoje tegali but dvi srovės: laisvųjų žmonių ir vergų. Kitokių nėra. Kai ateina sprendžiamoji valanda, jie abejį pasirodo.

Ir mes lietuviai nesam iš tos taisyklės išimtis. Jei daryčiau ekskursą istorijon, tai atsiminčiau to mokslininko—jo vardas Platonas —veikalą: Tai jo "Politeia" arba valstybė. Ten yra pažymėtos dvi srovės: laisvųjų ir vergų. Prieš tai buvo minėtas Šventojo Augustino vardas. Ir aš atsišauksiu į jį, į jo veikalą "De civitate Dei", kur pripažįstamas tokis pat padalinimas į laisvuosius ir į vergus. Kas yra laisvas? Abu mokslininkai sako: Laisvas yra tyros sielos ir geros valios žmogus. Ta pat tenka pasakyt ir apie tautą. Tie privalumai nusveria žmonių ir valstybių vertę. Musų istorijoj matom tokį pat visuomenės padalinimą. Užteks pažvelgt į netolimą lietuvių atgimimo praeitį. Vilniuj prasidėjus lietuvių tautiniam atbudimui, prasidėjo tenai kova su lenkais. Jie mums nedavė pasireikšt. Meninkas Rimša atjautė tą lietuvių kovą su lenkais, kovą erelio su vyčiu, ir atvaizdavo ją savo kuriniu. Tas jo kurinys buvo išstatytas parodoje. Visi gyrė ir gėrėjosi, o lenkai piktinosi. Ir musiškiai kiti sakė, kad toks paveikslas esąs šovinizmas. Rimša savųjų buvo moraliai verčiamas atsiimt savo kurinį iš parodos. Rimša neatsiėmė, ir pats jį sudaužė parodoje. Lietuvis pats sudaužė, ką pats buvo sukuręs!... Jis neklydo kurdamas—jis pagavo tikrą lietuvių tautos dvasią, pasireiškusią kovoje. Tai buvo prakilni, nežiauri, idėjinė kova. Kova dviejų srovių—lietuvių ir lenkų. Vieni kėlės iš verguvės, kiti nedavė... Kas čia pasirodė? Vergiškumas tų, kurie iš baimės privertė Rimšą sudaužyt savo kurinį.

Musų nepriklausomame gyvenime regime tos pačios kovos tęsinį, primenantį Rimšos kurinį, išreikštą jo paveiksle. Ir dabar tebeina Lietuvos kova su Lenkija. Ne azijatai, kaip prieš tai vieno buvo pasakyta, o Lenkija vertė mus atgal vergvėn. Kitaip aš negaliu pavadint Nemuno neitralizaciją, musų išsigandusiųjų pasirašytą, kaip smugiu, suduotu Lietuvos kuriniui.

Įvertinę neitralizacijos pasirašymo aktą, pripažinsime, kad jis žemina Lietuvos garbę. Tas aktas rodo mums, kaip musų vyriausybė išgavo pripažinimą de jure brangoka kaina. Šitą aktą galima sulygint su Esavo išsižadėjimu Jokubui pirmagimio teisės už košės bliudą. Išsižadėta savo palikimo už menkniekį. Ir del dejurės Lietuvai nevalia buvo to padaryt.

Antras vergovės etapas. Musų valdžia buvo nutarusi nieko bendro neturinti su tuo kontragentu, kurs sulaužė Suvalkų sutartį ir smurtu užėmė Vilnių. Ir vis delto paskum ji su juo kalbėjo. Ir taip kalbėjo Briusely, Ženevoj, ligi priėjo prie Hymanso projektų! Ar tai nebuvo vergiškumas, naujas smugis musų Lietuvos kuriniui? Pagaliau tas pat Vilnius.... Kad Vilniaus klausimas buvo atiduotas Ambasadorių konferencijai įspręst—tai kas kaltesnis buvo; lenkai ar Lietuvos vyriausybė? Lietuvos vyriausybė....

Dabar stengiasi įrodyt, kad su Sovietų Rusija nereikia šitos sutarties patvirtint. Kodel? Kad 1923 metais Sovietų Rusija protestavo prieš Vilniaus priskyrimą Lenkijai? Kad ji nepripažįsta to akto, kuriam sudaryti musų vyriausybė davė progos? Tur but ne delto. O tas aktas lygu Rimšos kurinio sudaužymui.

Pralaimėjus Vilnių, musiškius kažkas stumė Kopenhagon, Luganon su lenkais derėtis ir toliaus žemint lietuvio vardą. Kuo tai daugiau pavadint, jei ne vergiškumu, pagamintu baimės, o ji yra vergo ypatybė.

Po visų šitų žygių toliau nebebuvo kur eit; Lietuva tikrai paliko izoliuota. Tai pripažino ir senoji vyriausybė, del to ji rado reikalingu pradėt derybas su Maskva. Reikėjo iš tos izoliacijos išeit ir pataisyt, kas buvo pagadinta. Kada šiandien kita vyriausybė pabaigė tą žygį, susiderėjo, tai opozicija daro priešingai, nors ji šitą klausimą pirma iškėlė. Tai yra nesusipratimas ar nesupratimas bendro valstybinio masto, tai partingumas. Kitaip šito pavadint ir negalima. Nekalbėdami apie šitą sutartį sako, kad ji negera, kad reikia geresnės. Geresnis daiktas yra visuomet didžiausias priešininkas gero daikto... Vakarų Europa Rytų klausimo neišspręs be Rusijos, šiokia ar tokia butų jos vyriausybė. Ir šių dienų Rusijos vyriausybė nėra nustojusi tautiško jausmo. Turėdama savo krašto garbės pajautimą, ji turi reaguot į tuos Rytų klausimus, kurie buvo sprendžiami be jos, kaip štai Vilniaus klausimas, ir dar priešingas Rygos sutarčiai.

Kaip kitur, taip ir čia reikia but realiems ir teisingiems; rytų klausimas negali but išsprestas be Rusijos kur ji interesuota, o gal ir be Vokietijos. Žingsnis, padarytas musų vyriausybės, yra realus. Lietuvos pavyzdžiu paseks, be abejo, greitai Latvija ir Estija, o gal but ir pati Lenkija. Tai kam vis mums vilkint? Argi reikėjo laukt, kol nepuolimo sutartį su Maskva padarys Lenkai ir kiti musų kaimynai? Netikusi delsimo tradicija ėjo nuo 1921 m.: žiurėti, ką daro kaimynai, tai paskum ir mes darysime.

Del rusų nuoširdumo nėra ko daug kalbėt. Bukime patys nuoširdus, tuomet galėsime reikalaut iš kitų, kad butų nuoširdūs. O ta sutartis, kurią mums teks šiandien išspręst šiaip ar taip, yra rezultatas visos musų buvusios politikos, del to, kad kitur kur eit mums, kaip sakiau, nebuvo. Tautų Sąjungoj mes jau neturime nė vieno draugo. Jei butume nors vieną turėję, tai neabejoju, kad ta didžioji opozicija butų nurodžiusi. Mes norime palikt sau ištikimi, del to negalime išsižadėt Vilniaus ir del to turime daryt politiką su tais, nuo kurių pareina Vilniaus klausimo iškėlimas. Vilniaus klausimas baigtas Ambasadorių Konferencijoj, Tautų Sąjungoj ir kitose Europos įstaigose. Kuriuo diplomatijos keliu galima butų iškelt Vilniaus klausimą Europos vakaruose? Tokių kelių ten nebėra. Palieka vieni rytai del to, kad jie yra interesuoti Lietuvos likime. Rygos sutarty pasakyta, kad Vilniaus klausimas išsprendžiamas tik Lietuvos su Lenkija, susitarus tarp savęs abiem šalim. Vadinas, Maskva negali pripažint Ambasadorių Konferencijos sprendimo del Vilniaus. Tai ji pareiškė protesto nota 1923 m.

Kiti sako nenori balsuot sutartį, kad joje nėsą nieko apie Klaipėdą paminėta, nėsą pasakyta, jog Rusai mums pripažįsta Klaipėdos suverenumą. Toks priekaištas nėra rimtas. Reikia atmint, jog Maskva su Vokietija taip pat yra sudariusios nepuolimo sutartį, jog tokiu budu abi valstybės abi musų kaimynės, daro bendrą politiką. Rusams nepatogu kalbėt sutartyje su Lietuva apie Klaipėdą, buvusią pirma Vokietijos suverenume. Galime kreiptis į Vokietiją, kad pripažintų... (Atst. Ambrozaitis, iš vietos: Klaipėda mums priklauso, ne Vokietijai).—Taip... Jei Klaipėda mums priklauso ir mes esame tikri, kad mums Klaipėdos niekas neatims, tai kam reikalaut iš Rusijos pripažint musų suverenumą Klaipėdoje? Jei ko truksta, tai gal pačios Vokietijos pripažinimo. Jos pripažinimas atstotų mums Rusijos ir visos Europos pripažinimą. Taigi, mano nuomone, Klaipėdos suverenumo patvirtinimas iš rusų pusės nereikalingas. Mums reikalinga patvirtint Klaipėdos suverenumas tam tikra proga ir tam tikrą prasme iš Vokietijos pusės. Juk Klaipėda buvo Vokietijos teritorijos dalis taip, kaip Vilnius ir visa kita Lietuvos žemė prieš karą buvo Rusų imperijos dalis. Nuosakiai einant, kaip tik reikėtų, jei dar reikėtų suverenumo patvirtinimas, tai patvirtinimas tos valstybės, iš kurios Klaipėda buvo atskirta.

Bendrai imant, šita sutartis vienaip ir kitaip buvo įvertinta prieš mane kalbėjusių, del to aš nenorėčiau kartotis. Aš pasakysiu, kad kiekvienas musų turi gerai atmint, jog šita sutartis, kurios likimą dabar turėsime lemt, turi didelės vertės, šiaip ar taip į ją žiurint. O kas butų, jei neratifikuotume? Už tokį žingsnį ne partija atsako, ne viena kita grupė, o visas musų kraštas. Jei mes žinome, kad Vilniaus klausimas Vakarų Europoj laikomas išspręstu, tai sudarydami šitą nepuolimo sutartį, mes įgyjame vilties, jog tas klausimas vėl iškils, del to kad juo domisi ne vien Lietuva, bet ir Maskva. Savo susidomėjimą ji parodė prieš tai savo notomis. Čia buvo pareikšta atstovo profesoriaus Voldemaro, kad tautininkai rasit ir geresnę butų sugebėję padaryt sutartį. Gal but. Bet apie tai, žinoma, sunku pasakyt. Geresnumas, jei taip galima pasakyt, yra priešingas geram daiktui. O kadangi laikome geru daiktu šitą sutartį, tai mes, tautininkai, ir balsuosim už ją. (Kairėj ploja). ("Lietuvis")

Amerikos Žinios

Audra užklupo keleivius

Tonopah, Nev.—Burys keleivių važiuojančių į pietinę Kaliforniją pasinaudot šiltais saulės spinduliais, tapo užklupti žiaurios sniego audros prie Montgomery Pass Sierų kalnuose. Sniegas ir šaltas vėjas sulaikė jų automobilius per 2 dienas neduodamas išvažiuot iš pusnynų. Keleiviai turėjo degint savo skrynes ir valizas, kad nežut nuo šalčio ir bado. Aplinkinės gyventojai rado juos pusgyvius ir atkasę sniegą išvedė iš sunkios padėties.

Vaikas buvo 19 dienų apmiręs

Waterville, Me. — Clyde Johnson sužeistas automobilio nelaimėje per 19 dienų buvo apmiręs. 20-tą dieną jis sujudo išgirdęs savo motinos balsą. Gydytojai mano, kad jis pasveiks.

Padirbs žemės drebėjimą

San Francisco, Cal.—Stanford universiteto inžinierių skyriaus profesoriai delei patirimo, sumanė padirbt žemės drebėjimą su tam tikslui paruoštais aparatais. Tie bandymai parodys žemės drebėjimo pavojų del aukštų budinkų ir pagelbės išrišt budą, kaip nuo to pavojaus apsisaugot.

Vaikas nušovė brolį ir pats save

Baker, Ore. — Netikėtai mirtinai nušovęs savo 5 metų brolį, Orville Williams, 11 metų, išsigandęs, tuo pačiu revolveriu pats persišovė.

Buvusi kunigaikštienė atvažiavo Amerikon

New York. — Buvusi kunigaikštienė Aleksandra Viktorija, Kaizerio ketvirto sunaus kunigaikščio Augusto Wilhelmo pati atvažiavo į Ameriką laivu Westfalia. Kunigaikštienė persiskyrė su savo vyru, ir ištekėjo už Vokietijos kapitono Arnoldo Ruemann. Amerike ji ketina rodyt savo piešimo kurinius.

Šeši nuteisti mirtin

Joliet, Ill. — Šeši kaliniai tapo nuteisti mirtin už nužudymą kalėjimo prižiurėtojo Peter N. Klein, kuomet jie bandė iš kalėjimo pabėgt. Teismo sprendimą jie priėmė ramiai.

Rado Valentino dvyną

New York.—Vengrų pasižymėjusi aktorė ponia Molnar Sari atvažiavo laivu Paris su savo trupe aktorių, tarpe kurių yra jaunas aktorius Tibor Mindszenty, labai panašus į velionį Rudolfą Valentiną. Su jo pagelba ponia Sari mano patraukt Amerikos publiką prie savo teatro.

Studentai pavogė Buddos stovylą

Wichita, Kans. — Grupė Amerikos studentų, važinėdami aplink pasaulį, apsilankė Japonijoje ir iš ten sumanė parsivežt atminčiai Buddos stovylą, kurią jiems pasisekė pavogt iš Tokio bažnyčios. Už savo pasielgimą, jie buvo nubausti prašalinimu iš universiteto.

Ispanė atsiuntė auką

Washington. — Turtinga ispanė, ponia Sanches, atsiuntė iš Madrido, Floridos nuo tvano nukentėjusių fondui $4000 auką. Ponia Sanches gimė Floridoj. Su jos auka fondas turi $3,466,854.74 atstatymui ir sušelpimui pavargusių.

Plauks taukais apsitepus

New York. — Ponia Charlotte Schoemmell ketina plaukt iš Katalinos į Kaliforniją be jokių ant save drabužių. Vienintėlis jos parėdas bus — keli svarai juodų taukų, kurie buk atbaido jurių didžiuves. Plaukikė pradės savo lenktynes 15 sausio. Su ja kartu plauks ponia Corson. Pralenkusi gaus $25,000 dovaną.

Philadelphijos paroda baigiasi

Philadelphia, Pa.—Philadelphijos 150 metų sukaktuvių paroda prasidėjusi 31 dieną gegužės, užsibaigs 31 gruodžio. Per tuos 7 mėnesius apie 4,622,211 žmonių aplankė parodą. Apart suvežtų parodon įvairiausių šalies išdirbysčių ir meno kurinių, steigėjai parodos paruošė didžiausias sporto parodas ir imtynes, kurios patraukė tukstančius žmonių. Kardinolo Daugherty celebravimas iškilmingų mišių parodos vietoj patraukė 125,268 ypatų. Nežiurint, kad buvo geriausios pastangos patraukt publiką prie tos didelės ir įvairiai pataisytos parodos, jos administracija paskelbė, kad turės didelį deficitą siekiantį $5,000,000.

Bankierius pardavinėjo degtinę

Boston, Mass.—Lewis H. Rotchild vice-pirmininkas Chelsea Exchange Bank New Yorke ir 40 kitų bankų tarnautojų susekti dideliame degtinės biznyje. Liepos 7 sugavo laiva Cretan, kuriame atvežta iš Belgijos 30,000 galionų alkoholio. Minėti bankieriai turėjo susitvėrę sindikatą gabenimui iš užsienio degtinės. Laivas Cretan priklausė tam sindikatui

Gavo parodos dovaną

Worcester, Mass. — Šv. Kryžiaus Kolegijos mokiniai už perstatytą Philadelphijos parodoj graikų kalboje dramos "Hecuba", gavo aukso medalį dovaną, atminčiai 150 metų Philadelphijos uždėjimo sukaktuvių.

Prašalino prohibiciją

Toronto, Ont. — Ontario apskritis Kanadoje per pastaruosius 10 metų buvo po prohibicijos teisėmis. Šiais metais nubalsuota pardavinėt viešai alų ir degtinę. Mano, kad tos teisės patrauks į tą pusę daug Amerikos ištroškusių turistų.

Fordo dirbtuvės uždarytos

Detroit, Mich. — Fordo Motor kompanijos dirbtuvės tapo laikinai uždarytos. Kaip ilgai bus uždarytos niekas nežino, kaip nežinomas ir tikslas jų uždarymo. Apie 18,000 tukstančių darbininkų turės tulą laiką atostogų.

Moterys užtaria gimdymo kontrolę

Syracuse, N. Y.—Moterų balsavimo lyga savo posėdy 23 balsais prieš 42 nubalsavo už palaikymą legislaturoj gimdymo kontrolės teisių. Pereituose metuose priešingi balsai viršindavo.

Nukando nosią

New Haven, Conn.—Frank Fusaris, susibaręs su Angelo Corallaro, nukando jam nosią, už ką teismas liepė jam užmokėt $5000. Nors chemikai sako, kad žmogaus kuno medžiaga lėšuoja vos kelis centus, tačiaus nosis Cavallaro apkainuota gana aukštai.

Žaksėjo devynias dienas

Detroit, Mich. — Nepaprastas žaksulys pagavo tulą Roy Kandall. Pražaksėjęs devynias dienas nelaimingas mirė nuo pailsimo.

TUKSTANČIAI JAUČIA ESANT SAVO PRIEDERME
patart vartot Pepsinic Seltzer del pilvo nesveikatos

Žmonės, kurie vartojo Pepsinic Seltzer sako, kad tai yra geriausia gyduolė panaikinimui gazų, nevirškinimo, kvaitimo ir pilvų nesveikumų. Jie nėra vartoję geresnės ir už tai nesigaili patart jos savo draugams. Jei turi skausmus prie širdies, šone, ar nugaroje, gal pamanysi, jog tai yra širdies liga ar apendicitas ar kepenų kenksmas, bet greičiausiai paeina nuo gazo viduriuose. Arba, jei viduriai nevirškina, paeina nuo nerviškumo, įtempimo dirksnių ar karšto budo. Pepsinic Seltzer yra tikrai stebėtina gyduolė — gali pirkt bile aptiekoj. Saugu duot vaikams. Jei aptiekorius neturi, rašyk į Pepsinic Seltzer Co., Worcester, Mass. U. S. A.

PO MEDŽIU.

Mieli broliai ir sesers: —

Kaip mes atkeliavom į Ameriką, pradžia gyvenimo mums buvo nelengva. Čia mes netik kad sutikom daug nesmagumų, kad sau darbus susirast, bet ir atradus darbą ir apsigyvenus, turėjome priprast prie gyvenimo kitokio negu musų Tėvynėje Lietuvoje. Ant kiekvieno žingsnio čia viską iš naujo turėjome priprast. Parėjus iš darbo, reikia apsišvaryt kiek, nes prie svetimtaučių nepaprasta eit neapsivalius prie stalo, arba eit į lovą, nes visur švarumas palaikoma. Darbo vieta, tai yra dirbt, o kur valgo ir gyvena žmonės, ten vėl yra skirtinga—švaru ir gražu ir delto kiekvienam name reikalaujama, kad žmogus švariai užsilaikytų. Lietuvoje tokio papročio žmonės nesilaiko, jie persirėdo tik kartą į savaitę, o paskui visą savaitę su tais pačiais drabužiais dirba, valgo ir miega.

Amerikoje žmonės užlaiko švarumą ir ant kiemo. Neleidžia gyvuliam eit arti stubos ir patįs visur kiek galėdami palaiko švarumą apie savo namą. Kiekvienas namas turi savo išeinamą vietą, taip, kad apie gyvenimą nieku nepasibiaurėsi. Nuo stogų turi kur vandeniui nubėgt tam tikrus šulinius, taip kad ir lietingam orui esant purvynas apie gyvenimo vietą nesidaro. Lovos klojamos kas dieną ir kas savaitę visi baltiniai mainomi. Tą visą švarumą palaikyt, tai reikia kiek ekstra pasidarbuot. Todel pakol mes į tą viską papratome, mums buvo kaip ir sunku. Bet visgi apsišvarinus, apsitaisius žmogus jautiesi lig ir geriau, todel laikui bėgant mes papratome ir pamylėjome.

Dabar, kaip mes sugrįžtame atgal į savo Tėvynę Lietuvą ir randam musų brolius tam pačiam papratime, ten begyvenant su kartu mums viskas pakrato. Kas nors mums pradeda traukt atgal į šalį, kur mes jau apsipratom ir nors mums buvo sunku iš karto priprast, bet visgi žmogus taip greit persiimi tuom kas geresnis pasaulyje, kad jokiu budu jau nenori grįžt atgal į tą, ko kartą jau nusikratei, tai yra purvo, nešvarumo ir to tingėjimo biskį pasikrutint daugiau ir nusikratyt purvų nuo savę nors laike pasilsio.

Tai tik išlaukinis purvas, kurį musų akįs mato, bet dar yra daug kito purvo, tai žmonių papratimuose, ir protiškam išsivystyme. Amerikoje žmonės labai daug kuom skiriasi ir savo papročiuose, čia nepratę tiek daug užkabinėt vienas kitą, čia galima gyvent metų metus ir nebut nė šiaip, nė taip užgautu. Ne taip yra tarpe žmonių, kurie nekulturiški, kurie niekur nebuvę ir svieto nematę. Jie labai greit prikimba prie žmogaus su savo labai prastais pasityčiojimais ir padaro žmogų neramiu. Labai truksta žmoniškumo tarpe tų, kurie neišėjo į svietą ir nepamatė kaip kitur žmonės gyvena. Pargrįžus į Lietuvą mes ir šiandien dar randam tą ką palikom. Sunus, sugrįžęs pas tėvus, pradeda jaustis labai nevietoje, negali su tėvais susikalbėt ir negali sugyvent, nes pas tėvus nieko nėra kas suramintų, tėvas jaučiasi tėvu, jis nieko neklauso, nė kokių patarimų nepriima; jis gyvena kaip jo tėvas kad gyveno. Nuo jo tėvo gyvenimo jau daug metų praslinko, net kalnai pasidarė mažesni, kaip kur girios, raistai išnyko, bet tėvo nuomonėse dar ta pati mintis. Jis tik tiek žino kiek žino, ir su tuom jis nori ir vaikus pamokyt. Jis nežiuri, kad jo sunus buvo Amerikoje ir matė kokius ten taisymus, švarumus, lengvesnį padirbimą kokių darbų, bet jis pasako: "Aš žinau viską ir man pamokinimų nereikia." Dar priduria: "Kaip Dievas duos taip ir bus." Todel mes parkeliavę jau negalim ilgai but ir vėl traukia mus į šalį, kur žmonės protiškiau gyvena, kur nėr tiek purvyno, kur musės neužponavoja žmogaus maisto, kur švarumas mylimas ir taip toliau.

Keliaudami mes apmąstome, kad vienas caras jau nuverstas nuo sosto, tai buvo Rusijos caras, bet dar vienas caras gyvuoja musų Tėvynėje, tai caras tamsybės. Daug darbo, daug prakaito, daug kovojimo dar reiks padėt pakol tą juodą tamsybės carą iš musų Tėvynės išvarysime. Kitaip neišvarysim jo, kaip tik kalbindami musų žmones prie skaitymo, prie protavimo. Užtaigi aš ir kalbinu jus, kad užrašytumet "Amerikos Lietuvį" savo Tėvynėn, kuris per metus nuneš ten labai daug apšvietos ir naudingų žinių.

p. Kaz. Čenkus iš Detroito atsivedė Po Medžiu Motiejų Žuromską iš Žilinciškių k., Daugų v., Alytaus aps.; Antaną Zalieską iš Šipulaikių k., Miroslavo v., Alytaus aps.; Jurgį Mikalauską iš Žedų upės k., Josvainių v., Kedainių aps.. p. Petras Rižauskas iš New Britain, Conn., atsivedė Po Medžiu Petrą Kižauską iš Dervinių k., Rudaminos v., Seinų aps. p. J. Uždavinis iš Haverhill, Mass., atsivedė Po Medžiu Praną Norkuną iš Lietuvos. p. A. J. Sironaitis atsivedė Po Medžiu V. Krikščiuliuną ir Zigmą Ordeskį iš Orange, Mass. p. J. Paderskis iš Clevelando, atsivedė Po Medžiu Antaną Valį iš Cleveland, Ohio. p. Kaz. Vosylius atsivedė Po Medžiu Antaną Buloną, iš Šančių, Kauno, ir Magdaleną Popečkiutę, iš Okatinos k., Sasnavos v., Mariampolės aps. Jus taipgi galite ką-nors atvest Po Medžiu. Ar jums gaila savo darbo, kad prisidėt žmones šviest ir savo tautą kulturint?

Žmogus.

W. A. FARRAR SU ŽMONA
Kuriedu išėjo pėsti apeit pasaulį 1922 metais. Jiedu ėmė paveikslus ir rinko medegą del parašymo knygos. Nepersenai sugrįžo ir užėjo į Washingtoną pasveikint prezidentą Coolidge.

P-LĖ MABLE COLEMAN
Laiko dovaną, kurią padovanojo Cecil B. De Mille einantiems lenktynėse Armijos ir Jurininkų orlaivininkystės mokiniams.

GORDON DEVIS
Gyvulių žinovas pribuvo iš Argentinos, kad pripažint dovanas už karves ant visasvietinės gyvulių parodos, kuri atsibus Chicagoje nuo lapkričio 27 iki gruodžio 4 dienai. p. Gordon buvęs sprendėju gyvulių visose parodose Pietų Amerikos.

LIETUVIAI AMERIKOJ

HARTFORD, CONN.

L.U.P.N. Kliubas turėjo susirinkimą 28 d. Lapkričio. Pasirodo, kad Kliubas lig šioliai gyvavo labai gerai. Per kelioliką metų nuo jo susitvėrimo jau turi apie penkis tukstančius dol. turto. Yra daugelis darbščių narių, kurie prižiuri ir deda savo iegas, kad padidėtų kliubo turtas, bet yra ir tokių, kurie žiuri kaip vanagas į karvelių lizdą, kaip prie jo prieit. Keli metai tam atgal kliubas prisidėjo tukstantį dol. prie draugijų sanryšio, paėmė 10 šėrų. Per tuos kelis metus tie šėrai paaugo iki grynam pelnui 600 dol. Bet dabar atsirado koksai B-lų maišas ir jam pasisekė sunaikyt tas kliubo uždarbis. Taip kad už tuos pinigus gaus tiktai nuošimtį. O uždarbys eis į geležinę kasą.

Minėtas narys pamatęs, kad tas jam taip lengvai pasisekė, užsimanė jis ir visą kliubo turtą suvaryt į geležinę kasą, ant kurios pats mano atsisėst ir su karuna it su gaidžio raudona skiautere užgiedot kukurekų!

Mes turime kliubo pirmininką, kuris neturi pamato, jis svyruoja kaip lendrė nuo vėjo, tai į viena, tai į kitą pusę. Tokiam žmogui ne draugijų pirmininku but, jam geriau pritinka but kukoriu, kuris su apterštu pagaliu prisuka tiek košės, kad nė pats jos negal iškabyt nė kitam pasiulyt.

Taigi pranešu visiem draugams, kad gruodžio 26 dieną bus metinis susirinkimas kliubo, ant kurio visi malonėkit atsilankyt ir gerai apsvarstyt ar galima vienyt musų kliubas su turtu penkių tukstančių su tokiom draugijom, kurios turi du šimtu dolerių, o gal nė to neturi. Reikia apsvarstyt ir tokis užmanymas šalin atmesti; nes musų kliubas nustotų svarbos, o mus kasa, tai nueitų naudai Bimbos vakarėlių ir jo bylų vedimui.

Kor. **A. Shimkus**

HARTFORD, CONN.

Didelis apvaikščiojimas

Gruodžio 26 dieną, prasidės nuo 5 val. po pietų didelis apvaikščiojimas parapijinės mokyklos, kurį rengia devynios parapijinės draugijos. Tas apvaikščiojimas vadysis jubiliejaus vakariene pagerbimui Gerbiamo klebono kun. Jono Amboto sulaukusio 25 metų kunigystės.

Programas vakaro susidės iš garsių dainininkų, solisčių, kalbėtojų ir svečių, iš visos Connecticut apielinkės ir net iš kitų valstijų. Tikietus galima gaut jau dabar pas E. Melninkienę, M. Patalienę, A. Shimkų, M. Labeckiutę. J. Mančiuną ir kitus rengimo Komiteto narius. Tikietų pardavimas sustos 19 d. Gruodžio.

Kom. rašt. **Ant. Shimkus.**

PHILADELPHIA, PA.

Vienijasi Lietuviškos Draugijos

Jau senai yra kalbama, kad reikalas vienytis visiems lietuviams į vieną bendrą organizaciją, kad palaikius nuo pražuties išsiskirsčiusias spėkas. Ant galo atėjo laikas, kad tuos užmanymus ir įvykinus. Pasirodo reikalingumas vienytis štai del kurių priežasčių: užsidarius rubežiams, naujų musų tautiečių nepribuva iš Lietuvos, o senieji povalios vis nyksta. Kartu nyksta ir jų kapitalas, delto, kad nėsant daugiau naujų narių, nėra iš kur ir kapitalui didintis.

Delei to ir sumanyta suvienyt į vieną didelę organizaciją esančias draugijas. Kada vienijosi nariai, tai vienijasi ir jų kapitalas. Pora metų tam atgal čia jau susivienijo trįs pašelpinės draugijos: Šv. Kazimiero Karalaičio, Šv. Mykolo Arkaniuolo ir Šv. Izidoriaus—Artojaus. Suvienyti nariai viršija šešius šimtus, taipat sudėtas kruvon kapitalas pasidarė didelis. Visos trįs draugijos priėmė vardą Šv. Kazimiero Karalaičio ir gyvuoja kaipo galinga draugija.

Lapkričio 22 dieną buvo šaukiamas susirinkimas visų draugijų ir kliubų. Susirinkimas atsibuvo L. Tautiškoje svetainėje 928 East Moyamensing ave., reikale pasitarimo, kad ir kitos draugijos vienytusi. Besitariant, prieita prie to, kad vienytis galima. Tiesa, suėjus kliubams ir draugijoms į vieną organizaciją, kuri sieks virš porą tukstančių narių su keleta desėtkų tukstančių kapitalo ir nuosavais namais pasidarys tvirta organizacija.

Visas organizavimo darbas norima sudaryt dar prieš naujus metus ir kada prieis prie užbaigimo darbo, bus kas daugiau galima paskelbt, kada nusistatys šios organizacijos pamatai, ant kurių gyvuos susivieniję visos draugijos. Tautiškas kliubas, kuris jau silpnėja, o kartu su juom ir tautiškoji svetainė, nuo naujų metų pereis į Suvienytų Draugijų Susivienijimą, iš ko pradės rastis naujos iegos ir galima tikėtis, kad atsilieps visų Philadelphijos lietuvių gerovei.

Tikimasi, kad iki naujų metų viskas bus užbaigta ir delto ant naujų metų vakaro yra rengiamas Suvienytų Draugijų didelis balius, kuris įvyks savoje svetainėje po numeriu 928 E. Moyamensing ave.

Lai gyvuoja Philadelphijos Lietuvių Suvienytų draugijų organizacija, kuri neš daug naudos ir gerovės visiems šio miesto prigulintiems prie jos.

K. Dryža.

HARTFORD, CONN.

Pamatęs porą korespondencijų iš Hartfordo "Amerikos Lietuvyje" ir jas perskaitęs, laukiu galutino išrišimo, tai yra: ar p. Babravičius dainavo ant to vakaro Šaliapino koncerte ar ne? Man visgi svarbu sužinot, kuris tų dviejų korespondentų turi teisybę?

Tautiškas veikimas Hartforde apmiręs. Sandariečiai kurie tautiškumą turėtų atstovaut, visai apsnudo ir jų nesigirdėt, kartais, naminėle pradeda svetaines statyt ir kitus didelius darbus veikt, ką katalikai išgirdę tuojaus su kolektomis leidžiasi per žmones. Katalikai jau įsitaisė savo svetainę, nors ant airišių užrašyta, bet tuom tarpu jie jau turi savo vietą. Yra čia ir kitos partijos, bet menkai veikiama; nesenai čia parsikvietė Bimbą, kuris nieko naujo nepasakė, apart to, ką agitavo "Laisvę" užsirašyt, kurią nesimatė kad but kas užsirašęs.

Jis sako: "Laisvė" esąs geriausis darbininkų laikraštis." Bet kaip atsimini, kad Sovietų komisaras Deržinskis, čekos galva, iššudė 196,000 juodų darbininkų, tai ir pamislini ar "Laisvė" nėra ta ožka, kuri veda kitus gyvulius į bučerių-žudikų rankas? Jei taip, tai kur čia ta gerovė?

S. Pikturna.

PHILADELPHIA, PA.

Iškilmingos vestuvės

"Amerikos Lietuvio" skaitytojas p. Pranas Pukas apsivedė su p-le Paulina Staniškiute Lapkričio 25 dieną. Tapo surištas neatmezgamu ryšiu Šv. Andriejaus L. R.-Katalikų bažnyčioje per gerb. Kun. Čepukaitį su šv. mišiom. p. Pukas visiems žinomas kaipo geras lietuvis-tautietis, dirbęs prie Lietuvos Atstovybės Washingtone prie p. Vileišio, o dabar prie L. K. Sanryšio už raštvedį. P-lė Staniškiutė per ilgą laiką prigulėjo prie Šv. Andriaus parapijos choro; buvo visų mylima ir gerbiama kaipo tikra lietuvaitė ir visados mylinti darbuotis tarpe savųjų. Užtai laike susižiedavimo tos jaunos porelės, per šv. mišias giedojo visas choras aukščiau minėtos parapijos, kas pagražino labai visas ceremonijas. P-lė Paulina Geležiunaitė, kuri savo skambančiu balsu sužavi klausytojus, pasitarnavo savo draugei sugiedodama "Ave Maria." Publikos prisirinko pilna bažnyčia net ir stovinčių buvo.

Vargonininkas sugrojo puikų maršą jaunavedžiam išeinant iš Bažnyčios. Prie durų jaunavedžius sutiko giminės ir daugumas žmonių linkėjo jiem laimingo gyvenimo. Pokilis atsibuvo Staniškių namuose, kur dalyvavo ir gerbiamas Klebonas J. Čepukaitis ir gerb. Klebonas J. Zimblis iš Šv. Jurgio parapijos. Pokilis atsibuvo prie muzikos labai linksmai. Gimines sudovanojo tiek daug dovanų, kad reikėjo troko nuvežt į Jaunavedžių gyvenimo vietą, 1407 So. 21-st St., Philadelphia. Linkim Jaunavedžiams ilgo ir laimingo gyvenimo.

Svotas.

NARUŠEVIČIAUS EILĖS

KUO GALI ATKERŠYT PRIEŠUI?...

Kuo gali atkeršyt priešui
Savo dideliai piktam?
Pasistengki padaryti
Kuodaugiausiai gera jam.
Kuo daugiau darysi gera
Ir mylėsi jį labiau,
Tuo širdis jo bus minkštesnė
Ir nekeršins tau daugiau.

MIRTYJ NIEKO NĖR BAISAUS

Mirtyj nieko nėr baisaus
Ko turėtume bijot,
Tai, kas joj yra baisu,
Mes privalome žinot.
Kad parein' ne nuo mirties,
Kaip tai tvirtina kit,
Bet nuo mus piktų darbų,
Kuriais buvom apsupti.

VERČIAU KIEKVIENAM IŠ MUSŲ...

Verčiau kiekvienam iš musų
Paimt virvę, eit į girią
Parsinešt glėbį malkų,
Kurių veltui gamtą skiria,
Ir jas mieste parsidavus,
Tinkamo maisto įgyti,
O ne žemintis prieš žmones
Ir jų išmaldos prašyti.
Jeigu jie neduos jums nieko,
Gėdą, piktumą pajusit,
O jei duos, tai ne uždyką—
Priversti dėkoti busit.
Tad už vis yra geriausiai
Apsieit be jų malonės.
Tie, ką duoną sau uždirba,
Laimingiausi yra žmonės.

TAS UŽ VIS GERIAU GYVENA...

Tas už vis geriau gyvena,
Kas geresnių nor' pastot,
Deda pastangas didžiausias,
Kad sau laimę iškovoti.
Nėra taip didžio smagumo
Ir jo buti nebegali
Už žinojimą, kad krypstam
Mes kas-kart į tiesos šalį.
Tai yr' laimė begalinė
Rodanti mums šviesų taką,
Apie kuria kuoaiškiausiai
Balsas sąžinės pasako.

BLOGAS ŽMOGAUS DVASIOS STOVIS...

Blogas žmogaus dvasios stovis,
Kas yr įgimta visiems,
Daro žmogų nelaimingu
Ir kenksminga yr' kitiems.
Geras žmogaus dvasios stovis
Daro dvasiniai tvirtus
Ir patepa, kaip su sviestu,
Mus gyvenimo ratus.

NORS IR GRAŽŲS YRA RUBAI...

Nors ir gražus yra rubai,
Kurjuos turtingi nešioja,
Bet namie austo milelio
Jie niekuomet neatstoja.
Nors gardus yra tas valgis,
Kurį valgo turtingesnis,
Bet juodos duonos kąsnelis
Nuo savo stalo gardesnis.

KAS NEDIRBA JUODOS ŽEMĖS...

Kas nedirba juodos žemės,
Tam žemė iškalbinėja:
—Už tai, kad manęs nedirbi,
Kad tau darbas nerupėjo
Amžinai prie kito vartų
Draug su elgetom stovėsi
Ir turtingų liekanomis
Amžinai misti turėsi.

ŠIS-TAS

AMERIKOS žydai bėgyje pastarųjų penkių metų sudėjo Palestinos fondui virš $18,000,000. Šiais metais sionistų organizacija žada pasistengt surinkt tam tikslui dar $7,500,000.

FRANCIJOS mokslinčius pranešė, radęs grybą, kuris po įtekme saulės spindulių ekspliodavo kaip bomba. Patirimai nurodo, kad gamtos slaptas surėdymas kartais buna panaštas chemijos laboratorijų išradimams.

SUV. VALSTIJŲ darbo sekretorius paskelbė, kad šiais metais buvo areštuota ir sugrąžintą 10,904 neteisingu budu įėjusių Amerikon ateivių. Tas skaitlius parodė 1400 ištrėmimų daugiau negu buvo pereituose metuose.

JAVOS moterys pareikalavo balsavymo teisių. Kuomet Europos ir Amerikos moterys gavo ir beveik pamiršo gautas balsavimo teises Javos moterys išnaujo pakėlė klausimą lygių su vyrais pilietystės teisių.

VOKIETIJOS astrologas pranašauja, kad 1927 metuose bolševizmas sulauks savo galo ir pakilęs vanduo sunaikins Francijos ir Anglijos krantus. Metai atgal, tulas Francijos pranašas permatė nuskendimą didelio laivo 1926 metuose, mirtį žymaus Anglijos rašėjo, gelžkelio nelaimę ir Premiero Mussolini prasišalinimą į vienuolyną. Nė vienas iš tų pranašavimų neišsipildė.

Francijos tautiškas himnas "Marseillaise" buvo parašytas valandos laike per kompozitorių Rouget de Lisle 1792 metuose.

STATISTIKOS parodo, kad vėžio liga prasiplatino paskutiniais 15 metų 47 nuošimčiu tarpe vyrų ir 21 nuošimčiu tarpe moterų.

ŠVEDIJOS geležinkeliai, paštas ir kitos viešos įstaigos ketina pakeist valandų skaithiavimą dviejų kartų po 12 valandų ant 24.

FRANCIJOS valdžia tikslu padidinimo savo iždo įplaukų, ketina uždėt mokestis ant visų svetimtaučių turto ne tiktai Francijoj, bet ir ant jų gimtinės šalies nuosavybės. Į 3000 amerikiečių bus paliesti tomis teisėmis.

JAPONIJOS didesnių miestų traukiniai turi policistus, kurių pareiga yra dabot keliaujančius nuo užpuolimo ir apvogimo.

SULIG ambasadoriaus Schurman nuomonės, amerikiečiai yra darbščiausi pasaulio žmonės, išskiriant kiniečius ir indusus.

MIKČIOJIMAS gali but miegu išgydytas. Londono mokyklų priežiura rado 276 mokinius kalbančius su mikčiojimu. Tarpe jų buvo vaikų 4 kartus daugiau negu mergaičių. Sveikatos priežiura darė bandymus gydyt vaikus ir rado, kad gulėjimas ant pečių, gilus kvėpavimas, ramus miegas ir viso kuno atsileidimas visiškai prašalina mikčiojimą.

DAUGIAUSIA pasauly audrų su griausmais buna ant salos Java. Ten priskaitoma 235 audros per metus. Antrą vietą turi Centralinė Afrika su 150 audrom per metą.

SIBIRO žemė ne visa tinkama ukininkystei. Vos ketvirta tos žemės dalis gali but ariama. Dalis ta užima 1,300,000 ketvirtainių mylių plotą.

VARŠUVOJ tapo atdengtas paminklas kompozitoriui Chopinui. Ceremonijoj dalyvavo įvairių šalių pasižymėję muzikoje artistai. Paminklo statymo darbas pradėtas 20 metų atgal vos šiais metais užsibaigė.

MIEGAS

Vienas iš pažangiausių Amerikos chemijos tyrinėtojų pranašauja, kad ateityje žmonės galės dirbt be pasilsio per ištisas 24 valandas. Mokslas išras budą suteikt žmogaus kunui ir protui reikalingą pasilsį be miego pagelbos. Ant kiek ši idėja gali but praktiška, parodys mums ateitis. Jeigu miegą galima but prašalint, tad žmonių amžius dvigubai pasiilgintų, nes dabar žmonės pramiega beveik pusią savo gyvenimo.

Padirbęs kelioliką valandų raumenų ar proto darbo, žmogus jaučiasi pavargęs, jo raumenys ir nervai nedirba taip smarkiai kaip išpradžių. Pavargę smegenys atsisako mastyt, judėjimas kas kart lėtesnis ir kartais nejuntant žmogus užmiega. Pamiegojęs kelias valandas, pabunda ir visas pailsimas kaž-kur dingsta. Su nauja iega jis imasi pertraukto darbo toliai, kol išnaudotą energija neprivers jį vėl ieškot pasilsio.

Žmogui susirgus miegas taipgi daug pagelbsti pergalėt ligą. Ramus miegas sustiprina apsilpnėjusį kuną ir nervus, duoda iegą atlaikyt ligos krizių ir vietoje eit į kapus, ligonis grįžta prie savo pertraukto laike ligos kasdieninio darbo ir pareigų.

Senovės laikuose tarpe įvairių kankynių, kuriomis teisėmis baudė jų prasižengimą, buvo neleidimas kaliniui užmigt. Ta kankynė vesdavo prie proto sumišimo.

Miego reikalingumas rodos yra aiškus ir neužginamas faktas, tačiaus daug yra mokslo tyrinėtojų ir paprastų ypatų, ką nevertina miegą kaipo reikalingiausią gyvenime dalyką. Manydami, kad miegui žmonės atiduoda pusę savo amžiaus laiko. Jie tą laiką skaito už veltui praleistą arba pražudytą.

Žmonių smegenys nėkuomet nemiega. Dienos laiku mintys pakeičia viena kitą. Tas pakeitimas duoda smegenims atvangą. Jeigu visuomet turėtume smegenyse vieną ir tą pačią mintį, tai netrukus atsitiktume beprotnamy. Permaina minčių smegėnyse užlaiko jų cielybę ir balansą. Miegant smegenys ne visiškai nustoja savo veikimo. Kuomet priešakinė dalis smegenų pertraukia savo darbuotę, tai užpakalinė dalis dirba iš lėto ir tą smegenų darbuotę vadiname sapnu.

Psichologai arba žmonių minčių tyrinėtojai mano, kad didesnė pusė proto darbo atliekama laike miego. Pabudus mintis atkartoja ir paaiškina tą, kas susitvėrė laike miego. Už tat žmonės dažnai gula su vilčia, kad rytas atneš jiems išrišimą painių gyvenimo dalykų.

Iš visų pusių apsvarsčius, pasirodo, kad miegas, išskyrus miego ligą, kuomet miegas nėra paprastu poilsiu, bet ligos ženklu, abelnai, yra žmonijai reikalinga ir jo valandos nėra veltui praleistos. Apsieit be tos didžiausios gamtos dovanos vargiai kada nors žmonės apsieis. Visa gamta, nuo didžiausio iki mažiausiam gyvunui naudojasi nakties ramybe, idant per miegą atgaivint savo išeikvotą dienos laiku gyvenimo spėką.

S. P.

MAJORAS P. RUSECKAS

LIETUVOS KARIUOMENĖ

(Tąsa)

Tačiau svarbiausias laimėjimas čia buvo moralis: lietuviai po šios rimtos, sunkios ir tiksliai organizuotos operacijos pamatė, jog jie jau turi kad ir nedidelę, bet rimtą kariuomenę, kuriai gali pasitikėt kovoj del savo nepriklausomybės. Kariuomenėj ir visuomenėj pakilo upas ir pasitikėjimas savimi. Vyr. kar. vadas skelbia įsakymą, kad atsižymėjusius karius pristatytų apdovanojimui, o visuomenė duoda savo kariuomenei garbės vėliavas. Karas įeina į labiau reguliares formas. Partizanai darosi jau tik padėjėjais kariuomenei.

Po Panevėžio operacijos, grupę vadovaut paėmė karininkas Glovackis. Tačiau už kelių dienų po to grupės priešaky atsistojo karininkas Nastopka, kuris ir vedė ją iki galui, taip lygiai kaip karininkas Ladyga iki galui vedė Ukmergės grupę*).

LIETUVIAI VERŽIASI PIRMYN. ATKAKLIOS KOVOS. LENKAI INTENSINGAI PUOLA LIETUVIUS. ĮSIVERŽIA BERMONTININKAI.

Po trumpos pertraukos po Panevėžio operacijos musų jaunutė kariuomenė pakeltu upu ima žygiuot pirmyn, smarkiai stumdama priešininką. Dažnai įvyksta sunkių kovų, o svarbus strategijos punktas, Kupiškis, kelis kartus eina iš rankų į rankas, kol pagaliau atatenka lietuviams. Be paliovos imami belaisviai ir karo grobis. Ties Utena naikinami bolševikų šarvuočiai, o vienas jų visai sveikas patenka lietuviams. Tarp Panevėžio ir Panemunėlio imami dar 2 traukiniai ir p. Šarvuoti bolševikų traukiniai pareikšdavo savo veikimą. Jų priedangoj bolševikai ne kartą stengdavosi slinkt pirmyn.

Ligi birželio 4 d. rusai buvo nustumti iki linijos Užpaliai—Utena — Kamajai—Panemunėlis—Pandėlis—Nemunėlio krantai. Apie birželio 5 d. priešas jau visai buvo išvytas iš šiaurės Lietuvos ir lietuvių dalys, perėjusios latvių sieną, nužygiavo Dauguvos linkui.

Tačiau taip smarkiai pirmyn žengė tik kairysis kariuomenės sparnas. Dešinysis ilgesnį laiką apsistojo vietoj, Šventosios upės ir Južintų—Dusetų ežerų linijoj, nes čia buvo stiprios naturalės pozicijos; be to, dar tvirtai rusų Didžiojo Karo metu sutvirtintos. Pagaliau birželio 10 d. ir kairysis lietuvių sparnas atsirėmė į stiprias įgimtas ir sutvirtintas rusų pozicijas ties Aknysta.

Birželio 18—19 d. rusai smarkia ofenzyva mėgina pralaužt lietuvių frontą, bet juos atmuša. Birželio 20—23 d. ir liepos 6—12d. lietuviai daro ypatingas pastangas pralaužt rusų frontą. Jį gynė 16 įvairių grynai komunistinių ir mobilizuotų dalių, didelis kulkosvaidžių skaičius, smarki sunkiosios ir lengvosios artilerijos ugnis ir k. Kartais kovos pasiekdavo didelio įtempimo ir žiaurumo ir prarydavo iš abiejų pusių daug aukų. Kai kurios vietos, padėkim, Bebrinė, Ilukšta ir k. eidavo iš rankų į rankas po keturius ir daugiau kartų. Puolant ir atsitraukiant tekdavo daryt didelius manevrinius žygius ir p. Lietuviai ne kartą įsiveržd avo į bolševikų pozicijas ar į užfrontį ir ten sukeldavo paniką. Tačiau del rezervų stokos ir apskritai del techniškų trukumų ofenzyva nepavyko. Buvo laimėta tik keleta šimtų belaisvių ir įvairus karo grobis.

Tuo metu lietuvių padėtis žymiai komplikuojasi: nuo liepos 17 d. Lietuvą ypač intensingai pradeda pult lenkai, o liepos 26 d. į Kuršėnus (šiaurės Lietuvoj) iš Latvijos įsiveržė vokiečiai ir rusai, vėliau pagarsėję bermontininkų ir kolčakų vardais. Taip vienu laiku lietuviams susidarė trys frontai. Padėtis kariuomenei, o tuo pačiu ir nepriklausomybei susidarė be galo sunki ir pavojinga.

Be to, po liepos kautynių bolševikai pradeda ypač smarkiai tvirtint savo frontą, nes tuo laiku jie kaip tik buvo nugalėję Kolčaką ir todel ištesėjo daugiau dalių permest į lietuvių frontą. Tarp kitko, jie čia atsiuntė naują grynų komunistų diviziją, Trockio pulką, naujų baterijų ir p., o į visus senus pulkus atsiuntė dar po 200 vyrų.

Lietuviai, išstatę prieš lenkus ir bermontininkus tik tiek jėgų, kad galėtų gintis, kitą savo kariuomenę permetė į bolševikų frontą, kad pagaliau su jais baigtų.

Iki tam laikui kariuomenės organizavimas jau tiek buvo nuženges pirmyn, kad ji jau buvo suorganizuota į brigadas. Čia veikė 1 ir 2 brigados arba Ukmergės ir Panevėžio grupės. Pirmosios grupės vadu buvo karininkas (dabar generolas) Ladyga, antrosios—karininkas (dabar generolas) Nastopka. Bendra vadovybė buvo vyr. kariuomenės vado gen. Žukausko rankose.

Dabar Ukmergės grupė susidėjo iš pirmo pėstininkų pulko, Ukmergės ir Vilniaus batalijonų, vieno gusarų eskadrono ir 3 ir 4 baterijų (3 baterijos tik pusė) ir baltgudžių kuopos.

Panevėžio grupė susidėjo iš 2 pėst. pulko, Mariampolės, Panevėžio ir Joniškėlio batalijonų ir 2 baterijų.

Abidvi grupės turėjo kitų padedamųjų dalių ir porą orlaivių.

Prieš lietuvius stovėjo: 8 pėstininkų rusų pulkai, vienas latvių pulkas, vienas ypatingas grynų komunistų batalijonas, kelios lengvos ir sunkios baterijos, keli raitininkų eskadronai, viena arba gal daugiau ozo eskadrilių, du šarvuotu traukiniu ir k.*).

BOLŠEVIKAI NUGALĖTI IR IŠ LIETUVOS IŠVARYTI. KLASTINGOS LENKŲ PASTANGOS. KOVOS TIES DAUGPILIU. ĮSTEIGTAS VYTIES KRYŽIUS. TAIKA SU RUSAIS.

Lietuviai, dar kartą gerai pasiruošę, rugpiučio 20—24 d. daro sustiprintą žvalgybą priešo jėgoms išaiškint. Žvalgybai savo darbą padarius, pereinama puolimam. Tą pačią rugpiučio 24 d. po atkaklių kovų lietuviai, butent: karininko Ladygos vedamoji Ukmergės grupė užėmė labai stiprias rusų pozicijas, besiremiančias šventosios upės krantų ir Južintų—Dusetų ežerų linijos. Pakrikę rusai ėmė bėgt ir trauktis visu frontu. Užėmę Žarasų miestą, lietuviai varo rusus Daugpilio linkui. Rugpiučio 26 d. fronto ilgis buvo 120 kilometrų.

Visame fronte kovos tęsėsi kelias dienas. Musų kairysis sparnas rusus išmeta už Dauguvos. Per savaitę laimėta 3000 ketv. kilometrų teritorijos. Rugpiučio 30 d. rusai bėgdami susprogdino kaikuriuos Dauguvos tiltus. Rugp. 31 d. — rugs. 2 d. nepaprastai sunkiai kovojama del svarbaus strategijos punkto Kalkunų stoties, kuri randasi keli kilometrai nuo Daugpilės. Kelis kartus ji eina iš rankų į rankas ir pagaliaus tenka lietuviams. Lietuviai du kartu įsiveržia į Daugpilio priemiestį Gryvą, bet neišsilaiko ir su nuostoliais traukiasi. Geležkelio tiltą per Dauguvą rusai gina rinktinėmis dalimis ir ypatingomis priemonėmis.

Operacijoms labai kliudė lenkai; jie, šalimais sekdami lietuvius, visą laiką stengėsi įsibraut į lietuvių atvaduotus kraštus. Todel nemaža savo jėgų lietuviai turėjo kreipt ir prieš lenkus.

Rugsėjo pradžioj lietuvių frontas atsirėmė į linija: Laukėsa—Kalkunų stotis — Dauguva. Iš kairės susisiekta su latviais, iš dešinės su vis nerimastaujančiais lenkais.

Didvyriški karių žygiai iššaukė tinkamo moralio atlyginimo reikalą: tuo pačiu laiku, kai ėjo čia minimos kovos, įsteigtas karo garbės ordinas—Vyties kryžius (tada vadinamas: "Už Tėvynę").

Kiek karių žuvo kare su bolševikais, tikrai pasakyt negalima, nes yra suvestas tik bendras visų trijų karų žuvusių skaičius, neklasifikuojant jų žuvimo laiko ir vietos atžvilgiu. Tos žinios paduotos šio rašinio gale.

Rugpiučio laimėjimai nulėmė karą su bolševikais. Jų jėgos Lietuvoj buvo sumuštos ir iš Lietuvos išvarytos. Savaime aišku, jog vidaus kovos Rusijoj, netvarka, badas, dar persilpnas bolševikų įsigalėjimas, kovos su lenkais ir p. buvo gerais lietuvių padėjėjais.

Anksčiau minėta Laukesos—Dauguvos linija maždaug sutampa su etnografine lietuvių siena. Taigi savo tikslą lietuviai čia beveik pasiekė.

Po tų didelių rugpiučio laimėjimų karas su bolševikais dar nepasibaigė: abi pusės, apsikasusios ir įsitvirtinusios, perėjo beveik į grynai pozicijų karą, juo labiau, kad lietuvius nuo vyriausių bolševikų jėgų skyrė plati ir sriauni Dauguvos upė. Tos pozicijos abiejų pusių išlaikytos iki faktinio lietuvių rusų karo galo, t.y. 1920 m. sausio 5 d.

Taika pasirašyta Maskvoj 1920 m. liepos mėn. 12 d.

Ji užfiksavo lietuvių kariuomenės laimėjimus*).

Išstumę bolševikus iš Lietuvos ir perėję į pozicinį karą, lietuviai rengėsi į kitą griežtą žygį: išvaryt įsibrovusius į Lietuvos šiaurę avantiuristo pulkininko Bermonto—Avalovo rusus ir vokiečius, kurie jau darė pastangų panaikint Lietuvos nepriklausomybę.

II. KARAS SU BERMONTININKAIS.

Vokiečių ir rusų norai pagrobt Pabaltiją. Jų padaras—bermontininkai. Bermontininkų žiaurumai. Jie gręsia Lietuvos nepriklausomybei. Ruošiamasi į žutbutinę su jais kovą.

Iš paskelbtų 1921 m. "Musų Žinyno" I tome dokumentų ir kitų šaltinių matyt, jog kai kurie vokiečių visuomenės sluoksniai po pralaimėto karo stengėsi karo jėga užgrobt Pabaltę ir joj kolonizuot buvusius Vokietijos karius. Tuo budu norėta bent dalinai atsilygint už prarastas kolonijas.

Rusai taip pat norėjo atgaut Pabaltę, kad čia suorganizuotų sau bazę kovai su bolševikais. Be to, Pabaltė jiems buvo reikalinga ateičiai kaip išėjimas per jos uostus į jurą.

Ir vieni ir kiti susitarę ėmė organizuot kariuomenę, labiausiai iš buvusios vokiečių armijos likučių ir rusų belaisvių Vokietijoj. Dideli buvusios vokiečių armijos ginklų bei amunicijos sandėliai tuomet vis dar radosi Latvijoj ir buvo vokiečių žinioj, nes vokiečiai vadinamąją generolo Holtžo geležinę diviziją iš čia vis dar nebuvo iškraustę. Tie sandėliai puikiausiai apginklavo minėtą armiją. Ją šiaip taip finansavo ne oficialiai, žinoma, Vokietija. Tos armijos pryšaky atsistojo buvęs rusų pulkininkas avantiuristas Bermontas, pasivadinęs vėliau kunigaikščiu Avalovu. Nuo jo vardo lietuviai tą kariuomenę paprastai vadina bermontininkais, o kartais kolčakais, kadangi pradžioje bermontininkai veikė iš vieno su monarchišku rusu generolu Kolčakų, kuris Sibire kovojo su bolševikais. Rusus monarchistus savo ruožtu rėmė santarvė.

Bermontininkai įsibrovė į Lietuvą kaip jau sakėm, 1919 m. liepos mėn., taigi tada, kai ėjo sunkios lietuvių kovos su bolševikais. Lietuviai, užimti karu su bolševikais ir be to laikydami frontą prieš lenkus, neturėjo jėgų naujus įsibrovėlius išvyt. Tuo pasinaudodami bermontininkai ėmė vis labiau ir labiau Lietuvoj įsigalėt. Įsigalėję vis labiau niekino Lietuvos nepriklausomybę ir grėsė Kaunui, o užgriebę svarbų geležinkelio mazgą Radviliškį ir Linkaičius, trukdė kovą su bolševikais, nepraleisdami lietuvių karo traukinių į frontą, kaip tai, pavyzdžiui, buvo spalių 19 d. Apskritai, juos beveik visur aiškiai ir griežtai rėmė minėta generolo Holtzo geležinė divizija.

Bermontininkai Lietuvoj iš pat pradžios ėmė be galo žiauriai elgtis su gyventojais. Taip, pavyzdžiui, rugsėjo 30 d. jie šiauliuose įsiveržę į lietuvių gimnaziją, sumušė vaikus ir išvarė juos laukan, sakydami, jog rumai esą reikalingi jų kariuomenei. Vėliau eina jau formalųs gyventojų plėšimai ir kankinimai, rekvizuojant maistą, rubus ir t.t. Rekvizicijose jokios tvarkos nebuvo. Beveik kiekvienas kareivis jėgą apsirupindavo maistu ir kitais dalykais, nes reguliarės Bermonto kariuomenės aprovizacijos beveik visai nebuvo. Susidarė tikri išalkusių plėšikų būriai, kurie, ieškodami maisto ir tiesiog grobio, puldinėdavo atskirus gyventojus ir ištisus sodžius. Savaime aišku, jog visa tai baisiai demoralizavo ir silpnino pačius bermontininkus, kas lietuviams buvo tik pageidaujama.

Gyventojai, nebepakęsdami neišsakomų skriaudų, kreipėsi į Lietuvos valdžią, šaukdamiesi pagelbos. Tačiau musų valdžia, kaip tik tuo laiku intensyviai kariaudama su bolševikais ir besistengdama su vienu priešu pabaigt, negalėjo pasiųst tinkamų jėgų, kad išvarytų įsibrovėlius. Todel gyventojai, pritrukę kantrybės, griebiasi ginklo ir buriasi į partizanus bei labiau organizuotus šaulius. Į vokiečių daromus žiaurumus partizanai panašiai atsako, beterorizuodami jų jėgas. Prasideda tikras partizanų karas, kurio pryšaky bene rimčiausiame ir sunkiausiame momente atsistoja advokatas V. Požela.

Ligi spalių 16 d. bermontininkai, nuolat besiplėsdami ir nesutikdami rimtų lietuvių kariuomenės jėgų, užėmė Biržus, Nemunėlio Radviliškį, pasiekė Linkuvos, Krekenavos ir k. Visur eina kruvini susirėmimai su partizanais ir lietuvių kariuomenės buriais. Prieš tai dar spalių 9 d. jie anksti rytą iš pasalų puolė šiaulių komendanturą, išžudė ten buvusius beveik beginklius naujokus ir kareivius, o pačią komendanturą "likvidavo."

Maždaug tuo pačiu laiku lietuviai, atitraukdami iš bolševikų fronto savo jėgas ir tuo statydami frontą pavojun, o taip pat imdami vieną kitą dalį iš lenkų fronto, ima koncentruot prieš bermontininkų kariuomenę. Tačiau pult bermontininkus lietuviams neleidžia santarvė, aiškindama, kad lietuviai savo kovomis kliudysią oficialiams vokiečiams evakuotis iš Pabaltės, nes tikrenybėj esą nevisuomet žinoma, kur yra vokiečių valdžios klausančioji kariuomenės dalis (gen. Holtzo korpusas) ir kur bermontininkai. Tik lapkričio 14 d. buvo pranešta, kad oficialųs vokiečiai t.y. gen. Holtzo divizija jau pabaigė evakuot ir užlikusias kariuomenės dalis vokiečių valdžia neatsako; kitaip tariant likusieji esą tik bermontininkai ir su jais lietuviams galima elgtis, kaip norint. Teisybė, jau kitą dieną Bermontas pranešė, kad jis vėl pasiduodas vokiečių globai, tuo pačiu stengdamasis pastatyt lietuvius į kontaktą su vokiečiais ir santarve. Tačiau lietuviai, šio paskutinio Bermonto žygio neatsižiurėdami, jau ruošėsi į galutiną ir griežtą kovą, nes kitos išeities jau nebuvo.

Vistik ir šį kartą iniciatyvą pirmutinę parodo bermontininkai. Iš nereguliarių kaimų ir lietuvių kariuomenės puolimų lapkričio 20 d. jie pradeda reguliarų lietuvių pozicijų puolimą Varnėnų—Žarėnų—Ilgaičių kryptimi. Kovos pasiekia aukšto įtempimo, kartais prieidamos net iki durtuvų.

Iki lapkričio 20 d. vokiečiai bermontininkai laikėsi linijos: Sostai — Kriukai—Pašvitinys—Lygumai—Radviliškis — Šiaulėnai—Šidlava—Viduklė—Jurbarkas. Mintauja (Latvijoj), Joniškis ir Šiauliai buvo jų centrai. Jų jėgos gerai nežinomos, bet jų pačių buvo vadinamos korpusu: techniškai jos buvo labai gerai aprupintos. Tačiau didelė demarkacija ir stoka aiškios vedamos idėjos buvo jų dideliu silpnumu ir... gerų lietuvių padėjėju. Prieš juos veikė 1, 2, 4 ir 5 pėstininkų pulkai, du komendanturų buriai (vasario rytuose) 3 ir 4 baterijos, 1 ir 2 raitininkų eskadronai, pionieriai ir kitos padedamosios dalys. Šauliai bei partizanai sudarė rimtą kariuomenei pagelbą, juo labiau, kad veikė bermontininkų užimtoj teritorijoj. Visos tos jėgos buvo išskaistytos arti 200 kilometrų fronte, tačiau vyriausios jėgos buvo ties Šiauliais—Radviliškiu. Toms jėgoms vadovavo pulkininkas Ladyga. Vyriausiojo kariuomenės vado pareigas ėjo gen. leit. Liatukas*).

(Bus daugiau)

*) Kap. Urbšys. Panevėžio operacija. "M. Žinynas" 1921 m. ir k.

*) Kar. Svilas. Šiaurės frontą operacijos. "Kar. Žodis" 1919 m. Majoras P. Tarasenko. Lietuvių kovos del nepriklausomybės. Kaunas. 1925 m. Panevėžio batalijono veikimo aprašymas (1919 m. liepos 6—12 d.). "M. Ž." 1922 m. II t. (autorius nenurodytas).

*) Kap. V. Steponaitis. Paskutinės operacijos bolševikų fronte "M. Ž" 1921 m. I t. Del vokiečių, bolševikų, bermontininkų ir lenkų okupacijų eigos Lietuvoje (1914—1920 m.). Sustatyta Generaliame štabe "M. Ž." 1922 m. III t.

*) Kap. V. Steponaitis. Bermontininkai Lietuvoj (Medžiaga istorijai). "M. Ž." 1921 m. I t. 1919 m. "Lietuvoj" paskelbti dokumentai. "Pribaltijskij Almanach" 1923 m. Nr. 1, ir t.t.

A. ČECHOVAS

VAISTININKĖ

Miestelis B., susidedąs iš dviejų-trijų kreivų gatvių, miega, kaip išmiręs. Sustingusiam ore viešpatauja tyla. Tiktai girdisi, kad kur tai ten toli, tur-but, už miesto, loja retu, užkimusiu balsu šuo. Netrukus prašvisią.

Visi jau senai užmigo. tiktai nemiega jaunoji žmona provizoriaus Juodsnukio, B. vaistinės savininko ir užlaikytojo. Jinai jau tris kartus buvo atsigulusi, bet miegas ją tiesiog neimąs, ir nežinia delko. Jinai sėdi prie adaro lango, vienuos marškiniuos, ir žiuri į gatvę. Jai trošku, nuobodu, pikta.... taip pikta, kad net verkt norisi, o delko—nė pati nežino. Kaž-kokis kamuolys guli krutinėje ir laiks nuo laiko ritasi į gerklę... Užpakalyj, už kelių žingsnių nuo vaistininkės, prisiglaudęs prie sienos, saldžiai knarkia patsai Juodsnukis. Godi blusa įsikabino jam į tarpnosį, bet jis šito nejaučiąs ir net šypsojosi, kadangi jis sapnuojąs, buk tai visi miestelio gyventojai kosti ir bepaliovos perką iš jo Danų karaliaus lašų. Jį dabar nebeprižadinsi nė įdurimu, nė kanuole, nė glamonėjimais.

Vaistinė randasi beveik gale miesto, taip kad vaistininkė toli mato laukus... Jinai mato, kaip led-ne-led baltuoja rytuose dangus, kaip jis vėliau parausta, tarsi nuo didelio gaisro. Neužilgo iš tolimų krumų išlendą didelis, plačiaveidis mėnulis. Jisai raudonas (apskritai imant, mėnulis, išplyšdamas iš-po krumų, visuomet nežinia delko buna baisiai susigėdijęs).

Staiga nakties tyloje pasigirsta kaž-keno žingsniai ir šporų (pentinų) žvangėjimas...

"Tatai karininkai nuo apskrities viršininko einą į kareivines." — galvojo vaistininkė.

Truputį palaukus, pasirodė dvi figuros karininkų uniformoje: viena didelė ir stora, kita mažesnė ir plonesnė... Jos tingiai, kojų už kojos bevilkdamos, žingsniuoja palei tvorą ir garsiai apie kaž-ką šnekučiuojasi. Priėję prie vaistinės abi figuros pradedą dar tykiau eit ir žiurėt į langus.

—Vaistine kvepia.... — sako plonasai.

—Še ir vaistinė! Ak, pamenu.... Pereitą savaitę aš čia buvau, ricinos pirkau. Čia esąs vaistininkas surugusiu veidu ir asilo žandu. Štai, vyruti, žandas! Tokiu žandu Samsonas filistėnus užmušdavęs.

—M.... taip...—sako storasai. — Miega farmacija! Ir vaistininkė miega! Čia, Aptašiau, graži vaistininkė.

—Mačiau. Man jinai labai patikusi.... Sakykite, daktare, nejaugi jinai galinti tą asilo žandą mylėt? Nejaugi?

—Ne, greičiausiai, nemyli, —atsiduso daktaras su tokia išraiška, tarsi jam buvo gaila vaistininko. — Dabar mamytė už langučio miega! Aptašiau, a?

Nusiklojusi nuo karščio... burnelė pusiau atdara... ir kojytė nuo lovos nusvirusi. Rasit, liurbis vaistininkas toje gerovėje nieko nenusimanąs..:. Jam, gal vis viena moteris ar butelis su karboline rugštimi — vis viena!

—Daktare, ar žinote ką? sako karininkas, sustodamas.—Na-gi, kad taip mudu užeituva į vaistinę ir kąnors nusipirktuva! Gal, rasit, vaistininkę pamatysime.

—Dar ką prasimanei — nakčia!

— O tai kas? Jog jie ir nakčia privalo pardavinėt. Eiva, brolyti!

—Eiva....

Vaistininkė, pasislėpusi už uždangos, girdi silpną skambučio balsą. Atsigrįžusi į vyrą, kuris po senovei saldžiai miegojo ir šypsojosi, jinai ant greitųjų užsimetė suknelę, įsistojo basanyčia į tufles ir išbėgo į vaistinę.

Už stiklinių durų du šešėliu matosi.... Vaistininkė padidina lempoje šviesą ir skubina prie durų, idant atidaryt, ir jai jau nenuobodu, ir ne pikta, ir verkt nesinori, o tiktai dručiai plaka širdis. Įeina storpilvis daktaras ir plonasai Aptašius. Dabar jau juos galima iš arčiau apžiurėt. Storpilvis daktaras juodbruvas, barzdotas ir nerangus. Prie kiekvieno kad ir mažiausio judėjimo ant jo frenčius treška ir ant veido prakaitas pasirodo. Karininkas gi, kaip rožė, be usų, panašus į moterį ir miklus, kaip angliškas botagas.

—Ką jųs malonėsite?—klausia jų vaistininkė, prilaikydama suknelę ant krutinės.

—Duokite... e-e-e... už litą mėtinių lašų!

Vaistininkė, nesiskubindama, paima nuo lentynos bonkutę ir pradeda svert. Pirkikai, nenuleisdami akių, žiuri į jos pečius; daktaras, kaip sotus katinas, merkiasi, o karininkas labai rimtas.

— Pirmu kartu matau, kad ponia vaistinėj pardavinėjanti,—sako daktaras.

—Čia nieko nėra ypatingo....—atsiliepia vaistininkė, meiliai pažiurėjusi į rožinį Aptašiaus veidą. — Mano vyras neturįs pagelbininkų, ir aš jam visuomet padedu.

—Taigi... .o jusų nedidelė vaistinė. Kiek čia visokių šitokių.... buteliukų! Ir jųs nesibijote tarp nuodų sukinėtis! Brrr!

Vaistininkė buteliuką užantspauduoja, suvynioja ir paduoda jį daktarui. Aptašius paduoda jai litą. Pusė minutos praslenka tyloje.... Vyrai sužiuro viens į kitą, buvo beeiną prie durų, paskiau vėlei sužiuro.

—Duokite sodos už puslitį! — sako daktaras.

Vaistininkė, vėl tingiai ir lėtai besijudindama, tiesia ranką į lentyną.

—Ar čia, vaistinėj, nesiranda ko-nors šitokio...niurna Aptašius, judindamas pirštus,—ko-nors tokio, žinote, alegoriško, kokio-nors gaivinamojo skystimo... Zelterio vandens, ar ko-nors panašaus? Jųs turite zelterio vandens?

—Yra,—atsako vaistininkė.

—Gerai! Jųs ne moteris, o deivė. Sutaisykite mums bent tris buteliukus!

Vaistininkė skubiai užantspauduoja sodą ir išnyksta patamsėj už durų.

—Aukso obuolys! — sako daktaras, pamerkdamas akimi. — Tokio vaisiaus, Aptašiau, ir Madeiros saloje negausite. A? Kaip jųs manote? Tačiau.... ar girdite kriokimą? Tatai pats ponas vaistininkas išreiškė norą pasilsėt.

Už minutės sugrįžta vaistininkė ir stato ant vaistinės stalo penkis butelius. Jinai tik-ką buvo sugrįžusi iš rusio, o delto buvo raudona ir truputį susijaudinusi.

—Tss... tykiau!—sako Aptašius, kuomet jinai, atkorkavusi butelius, išmeta greicorių.—Taip nesibelskite, o tai vyrą prikelsite.

—Na, tai kas, jeigu ir prikelčiau?

—Jis taip saldžiai miega.... tamstą sapne mato.... Už jusų sveikatą!

—Ir prie to gi,—sako storu balsu daktaras, atsirugęs po išgėrimo zelterio:—vyrai esą tokia nuobodulio istorija, kad jie gerai padarytų, jei visuomet miegotų. Ek, kad prie šito vandenėlio atsirastų raudono vynelio!

—Ko dar prasimanėte!—juokiasi vaistininkė.

Puiku! Gaila, kad vaistinėse nepardavinėjama spiritinių gėrimų! Apskritai imant... jog jųs privalote pardavinėt vyną, kaipo vaistus. Ar jųs turite vinum gallicum rubrum?

—Yra.

—Na, tai gerai! Duokite mums jo! Po šimts velnių, vilkite jį čionai!

—Kiek tamstom?

—Quantum satis!... Išpradžios jųs duokite mums į vandenį po unciją, o paskiaus mes pamatysime.... Aptašiau, a? Pradžioje su vandeniu, o jau paskiau per se....

Daktaras ir Aptašius atsisėda prie stalo, nusiima kepures ir pradeda ragaut raudonojo vyno.

—O vynas; reikia prisipažint, kuonoblogiausis! Abelnai, e-e-e.... jisai atrodo, kaip nekataras. Poniutė, jųs žavėjanti! Mintyse jums bučiuoju rankelę.

—Aš brangiai duočiau užtai, idant tatai ne mintimi padarius! — sako Aptašius. —Dievaž! Aš atiduočiau gyvybę!

—Tatai jau jųs palikite!...—sako ponia Juodsnukienė, rausdama ir darydama rimtą veidą.

—Tačiau, kokia jųs nuostabi!—tykiai kvatoja daktaras, žiurėdamas į ją išaukšto, apgaulingai. — Akytės taip ir šaudo. Pif! paf! Sveikinu; jųs nugalėjote! Mes nugalėti! Taip!

Vaistininkė žiuri į jų paraudusius veidus, klauso jų tauškimo ir veikiai pati atsigauna. O, jau jai taip linksma! Jinai kalba, kvatoja, koketuoja (pataikauja vyrams) ir net, po ilgo pirkikų prašymo, išgeria du stikleliu raudono vyno.

—Kad taip jųs, ponai karininkai, tankiau iš miesto į kareivynes vaikščiotumet,—sako jinai:—o tai čia baisiai nuobodu. Aš tiesiog alpstu.

—Dar gi!—pritaria daktaras. — Tokis obuolėlis... gamtos stebuklas ir tankmėje! Gerai išsireiškė tulas rašytojas: "Pirmyn! Į tankumyną!" Tačiau, mums laikas. Labai malonu susipažint... labai! Kiek reikalinga užmokėt iš mus abiejų?

Vaistininkė pakelia akis į lubas ir ilgai šnabžda lupomis—skaičiuoja.

—Šešiasdešimt litų ir keturiasdešimt aštuoni centai! sako jinai.

Aptašius išsiima iš kišenės storą piniginę, ilgai dėsto iš pakelio pinigus ir užsimoka.

—Jusų vyras saldžiai miega.... sapnuoja.... — murma jis, atsisveikinant spausdamas vaistininkės ranką.

—Aš nemėgstu kvailybių klausyt....

—Kokios-gi čia kvailybės? Priešingai.... tai suvis ne kvailybė...Net Šekspyras yra pasakęs: "Palaimintas, kas jaunystėje buvo jaunas!"

—Leiskite ranką!

Pagalios, pirkikai, po ilgų pasikalbėjimų, bučiuoja vaistininkei rankelę ir nedrąsiai, tarsi galvojant, ar kąnors neužmiršo, išeina iš vaistinės.

O jinai smarkiai bėga į miegamąjį kambarį ir prie to pat lango atsisėda. Ji mato, kaip daktaras ir vyresnis leitenantas atsitolina viens nuo kito ant dvylikos žingsnių, paskiau sustoja ir pradeda kaž-ką šnabždėtis. Apie ką jie šnabždasi? Jos širdis tvaksi, galvoj taip-pat tvaksi, o delko—jinai ir pati nežino. Širdis smarkiai plaka, tarsi tiedu, ten besišnabždėdami, del jos likimo tariasi.

Už penkių minučių daktaras atsiskiria nuo Aptašiaus ir eina sau toliau, o Aptašius grįžta. Jis pereina pro vaistinę vieną ir kitą kartą..... Tai apsistoja ties durimis, tai vėl žingsniuoja.... Pagalios, atsargiai pajudina skambutį.

—Kas? Kas ten?—staiga girdi vaistininkė savo vyro balsą.—Ten skambina, o tu negirdi! — sako aštriai vaistininkas. — Kas čia do betvarkė!

Jis pakįla, užsimeta apsiaustą ir, svyruodamas nuo miego, šlepsėdamas tufliais, eina į vaistinę.

—Ko... tamstai?—klausia jis Aptašiaus.

—Duokite... duokite už septyniasdešimt penkis centus mėtinių lašelių.

Su begaliniu kriokimu, žiovaudamas, pusiau miegu-istas ir belsdamasis keliais į stalą, vaistininkas siekia lentyną ir paima butelį...

Už dviejų minučių vaistininkė mato, kaip Aptašius išeinąs iš vaistinės ir, kelis žingsnius nuėjęs, meta į dulkėtą kelią mėtinius lašus. Iš kampo priešais jį įeinąs daktaras... Abu susitinka ir, mosuodami rankomis, išnyksta rytmetinėj ukanoj.

"Kaip aš nelaiminga! — sako vaistininkė, piktai žiurėdama į vyrą, kuris greit nusirėdo, idant vėl atsigulus miegot. — O, kaip aš nelaiminga! — pakartoja jinai, staiga apsiliejus karčiomis ašaromis. — Ir niekas, niekas nežino...."

—Aš užmiršau septyniasdešimt penkis centus ant stalo,—niurna, vaistininkas, klodamasis kaldra. — Buk taip gera ir įdėk juos į stalčių...

Ir tuojaus gi užmiega ir kriokia.

J. Naruševičius.

Mokolai—1926 m.

—o—

A. ČECHOVAS

SKUNDŲ KNYGA

Guli jinai, toji knyga, gelžkelio stotyj, specialiai jai įtaisytame stalčiuje. Raktas nuo stalčiaus "saugojamas stoties žandaro," bet ištikrųjų jokio rakto nereikia, nes stalčius visuomet atdaras. Atvožkite knygą ir skaitykite:

"Gerbiamasai tamsta! Plunksnos mėginimas!?"

Po šiuo esą nupieštas veidas su ilga nosimi ir ragais. Po galva parašyta:

"Tu baidykle, kaip sapne!
"Tu galvijas, o aš ne!
"Ašai—tavo snukis!"

"Prie šios stoties bevažiuojant ir besigėrint per langą gamtos reginiais, nuo mano galvos nupuolė skrybėlė. J. Jarmolkė."

"Kas parašė, nežinau,
"O aš kvailas, jog skaitau."

"Paliko atminčiai skundų ir peticijų skyriaus viršininkas Retakirtis."

"Nešu vyriausybei mano skundą ant konduktoriaus Kupetos už jo storžieviškumą, liečiantį mano žmoną. Mano žmona visiškai jokio triukšmo nekėlė, o priešingai stengėsi, idant visame kame butų tyku ir ramu. O taip pat ir kaslink žandaro Burzgilos, kurs mane storžieviškai nutvėrė už peties. Mano gyvenamoji vieta — dvaras pono Andriaus Ieškuno, kurs žinąs mano pasielgimą. Raštininkas Gerynaitis."

"Nekandra socialistas!"

"Budamas po šviežia įtekme pasibiaurėtino pasielgimo... (užbrauktà). Šią stotį pravažiuojant, aš buvau giliai susijaudinęs del sesekančio... (užbraukta). Ties mano akimis įvyko sekantis nuotikis, aiškiomis spalvomis piešiąs musų gelžkelių tvarką... (toliaus viskas išbraukta, apart parašo), 7-tos klasės K. gimnazijos mokinys Mikas Sudžius."

"Belaukiant traukinio, išėjimo, žiurėjau į stoties viršininko veidą, kuriuo paliekau labai nepatenkintas. Apie tai pranešu visam gelžkelio ruožui. Nenusiminęs vasarautojas."

"Kas tai rašė, aš žinau. Tatai rašė M. D."

"Ponai! Veršinskas žulikas!"

"Vakar žandarienė su bufetninku Kaulakiu važiavusi už upės. Linkime viso gero. Žandare, nenusimink!"

"Bevažiuojant pro stotį aš buvau labai išalkęs ir ieškojau, kur čia pavalgius, bet beieškant niekur negalėjau rast valgio, pritaikinto pasninkui. Kunigas Dvasinis."

"Kas duodama, tai kirsk..."

"Kas atras pamestą odinį portsigarą, tegu jį nuneša į kasą Andriui Jurginiui."

"Kadangi mane prašalina nuo tarnybos, prikaišiojant, buk aš girtuokliauju, tai šiuomi pareiškiu, kad jųs visi esate sukčiai ir vagys. Telegrafistas Kasmandarbskis."

"Pasipuoškite dorybe."

"Skundų knygoje pašalinių dalykų prašoma nerašyt. U stoties viršininką, Jonaitis J—as."

"Nors tu ir septintas, bet kvailas, kaip čebato aulas."

J. Naruševičius.

Mokolai—1926 m .

JUOKAI

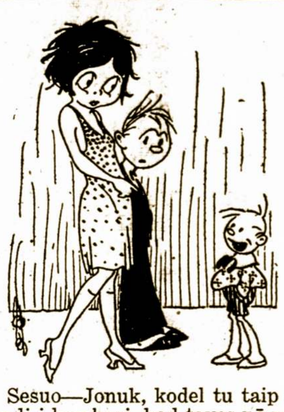

Sesuo—Jonuk, kodel tu taip įlendi į kambarį, kad tavęs nė negirdėt ir vis tai darai kaip svečias pas mane?

—Kaip išvalios įeinu, tai aš vis ką nors nepaprasto pamatau.

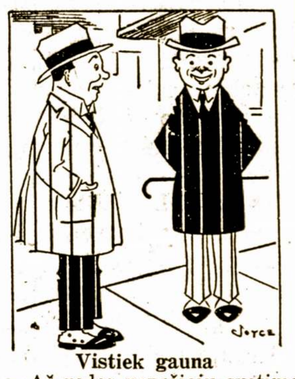

Vistiek gauna

—Aš rodos nenešioju svetimo kalnieriaus, o į sprandą vistiek gaunu.

Nekaštuoja klaust

Klijantas:—Gerbiamas advokate, aš norėčia vieno klausimo pas jus paklaust, bet pasakyk man, ar tas man ką kainuos?

Advokatas—Tai su tuom reikalu yra taip: tau nieko nekainuos ką tu klausi, bet tau kainuos mano atsakymas.

AKMENINIS VEIDAS

—Magdė turi gražų veidą, atrodo taip kaip kad butų iš granito ištašytas.

—Tai gal delto ir jos pažiurėjimas ant manęs visada atrodo kaip ir akmeninis?..

Trynimas Pagelbsti

Trynk tą pačią vietą kur skauda!

Trynk, trynk, trynk iki oda įkais ir pasidarys raudona ir pajusite tą malonę šilumą to seno patikėtino šeimyninio linimento:

PAIN-EXPELLER

Įregistr. J. V. Pat. Biure

Jis buvo ir yra naudojamas palenguvinimui reumatiškų skausmų; sunaikinimui apsireiškusių peršalimų ir nuraminimui ir sustiprinimui pailsusių, skaudamų muskulų.

35c.—vaistinėse—70c.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & So. 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

AMERIKOS LIETUVIS ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS.

NAUJOS MADOS COLUMBIA GRAFOFONAS

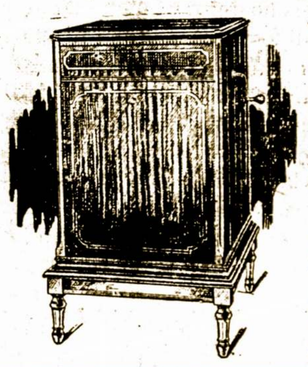

Čia parodytas paveikslas yra mažiausis modelis naujausios išdirbystės **Columbijos Grafofonų.** Balsas didelis, garsus ir taip aiškus, kaip originaliai išleistas.

Šis modelis No. 601, parsiduoda už $90.00. Prieš kalėdas beabejonės pirksite sau grafofoną, tai kviečiame pirkt pas mus.

KĄ-TIK IŠĖJĘ LABAI GRAŽŲS REKORDAI

Biežienė ir Čerienė—
16050 F—Kalėdų pasveikinimas
Ei, Kalėdos!

Jonas Butėnas—
16051 F—Šventa naktis
Kai Jau Kristus Gema

16052 F—Ištikimas draugas, polka
Regina, valcas
16053 F—Linksmas medžiotojas, polka
Linksma porelė, polka

Justas Kudirka—
16054 F—Dul-dul-dudelė
Džingelukai

M. PALTANAVIČIA
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET

Foreign Language Information Service

NEĮLEIDIMAS LIGŲ

Per pereitus penkius metus daug kalbama ir daug rašoma apie imigraciją. Tų kalbų ir raštų buvo beveik tiek kiek buvo pačių imigrantų keliais metais atgal, kuomet šimtai tukstančių atvykdavo į šią šalį.

Pradžioje 1924 m. Kongresas paskyrė kiek kasmet imigrantų įleis į šią šalį, trupųtį suviršijo 150,000, bet tas neįima nekvotinius imigrantus, kurių labai daug gali atvažiuot.

Kad nors yra daugelis nuomonių apie skaičių įleidžiamų imigrantų, kaslink imigrantų sveikatos gali but tik viena nuomonė, ir ta yra, kad imigranto protas ir kunas turi but sveikas.

Kiekvienas imigrantas turi Amerikos konsului jo distrikte, pristatyt medikališką certifikatą nuo savo gydytojo, kad sveikata gera, be to certifikato negali gaut vizos, kiton pusėn, viza negvarantuoja įleidimą į Suv. Valstijas ir nepaliuosuoja nuo Suv. Valstijų sanitariško, protiško ir fiziško reikalavimo.

Suv. Valstijų Sveikatos Tarnystė turi medikališkus aficierius didžiuose Europos uostuose, ir priėmimo uostuose Suv. Valstijose.

Europoj gydytojai randasi prie Amerikos konsulatų, ir jų darbas yra sulaikyt imigrantus ir kitus, kurie gali perduot epidemiškas ligas kiekvienam arba gali atvežt tas ligas į Suv. Valstijas. Nėra naujas darbas, nes musų valdžia tą atlieka per daugelį metų.

Visųpirmiausia, imigrantai turi but švarųs. Po geru išmaudymu jie išegzaminuoti. Jeigu rasta, kad serga kokia liga, tai imigrantas arba šeimyna negali išvažiuot, arba sulaikyti del sekančio laivo, jeigu matyt, kad trumpas gydymas pagelbės. Nekurie imigrantai tose stotyse įčiepyti.

Imigrantai stotyse sanitariškai užlaikomi, kad nors tas jiems visai nepatinka.

Ligos tankiai pasirodo, kuomet žmonės prisigrudę gyvena, todel ant laivo imigrantai turi labai švariai užsilaikyt. Kadangi šiandien kelionė iš Europos gana greita ir kadangi ant laivo imigrantai gauna gero maisto, škorbutas ir kitos ligos retai pasirodo.

Kuomet laivas dasiekia Suv. Valstijų uostą čia randasi kvarantinos stotis, kur keleiviai ir laivininkai peržiurėti, ir Suv. Valstijų Viešos Sveikatos Tarnystės gydytojai peržiuri atskirai kiekvieną imigrantą.

Kartais Europoj musų gydytojai užklausti kodel Amerikos valdžia taip trokštą neįleist ligas, nes tos ligos seniai randasi Suv. Valstijose. Atsakymas lengvas, jeigu tavo šeimynoj rauplės atsirastų ar nedėtum pastangas apsaugot kitus šeimynos narius nuo tos baisios ligos? Vėl užklausta—"Ar jųs Amerikoj neturite nešvarius ir brudo pilnus žmones?" At sakymas—taip! Bet jeigu vienas vaikas įpuola į purvyną, jį reikia ištraukt ir neįstumt kitą, jį tenais nuramint.

Kiekviena šalis pageidauja turėt kuosveikiausius žmones.

Gydytojai ir kiti per amžius deda pastangas, kad išnaikint užkrečiamas ligas. Ir svarbią rolę užima neįleidimas tų ligų į šalį.

Šiandien labai mažai ligų įgabenta, ačiu tiems medikališkiems aficieriams, svetimoms valdžioms ir laivų kompanijoms, kurie visi prisideda prie šio svarbaus darbo.

HYDROGEN PEROXIDE

Patartina kiekvienuose namuose turėt bonkutę "hydrogen peroxide". Galima gaut kiekvienoj aptiekoj. Yra geras dviem tikslam. Pagelbsti motinoms dizinfektuot vaikų žaizdas, ir išima sekančias dėmes:

1. Kavos,
2. Juodylos,
3. Prakaito,
4. Kraujo, ir
5. Bėgančias spalvas, ypatingai nuo balto šilko.

Reikia įmaišyt biskį amonijos. Patartina ant dėmės uždėt su mažu medicinos lašintoju, arba su švaria korka, arba pintim nutrint, ir po tam, atsargiai matariją nuplaut. Jeigu matarijos spalva prasta, nevartok "hydrogen peroxide."

KAIP TAPT SUV. VALSTIJŲ PILIEČIU

Laike paskutinio posėdžio, Kongresas priėmė net tris bylas, kurios padaro kelias permainas naturalizacijos įstatyme. Pirma byla, sako, kad pirmos popieros bus geros, kad nors išduotos per trisdešimt dienų periodą prieš rinkimus. Tas įstatymas veikia atbulai. Antra byla sako, kad Federalio Teismo teisdariai turi teisę paliuosuot aplikantą ir liudininkus nuo egzamino atdarame teisme, jei pirmiau buvo naturalizacijos tyrinėtojo išegzaminuoti. Trečia byla aprupina tuos, kurie tarnavo Suv. Valstijų laivyne ar armijoj karės laiku. Jie dabar gali gaut pilietystės popieras taip lengvai, kaip gavo kareiviai karės laiku, bet aplikacijos turi but paduotos prieš gegužės 26, 1928.

Delei tų svarbių permainų ir daugelį kitų permainų proceduroj, kurios įvyko per pereitus kelius metus, Foreign Language Information Service išleido naują pamfletą "Kaip Tapt Piliečiu Suv. Valstijų.' Pamfletas turi visas naujas permainas ir reguliacijas. Galima gaut knygutę už dvidešimts penkius centus iš Lietuvių Biuro, 222 Fourth Ave., New York City.

MOTINYSTĖS IR KUDIKYSTĖS AKTAS

43 valstijų ir Vaikų Biuro tautiškas programas pagerint motinų ir kudikių sveikatą pasiekė beveik vieną milijoną kudikių ir mažų vaikų, ir 180,000 busiančių motinų.

Vaikų Biuras šiandien išleido sutrauką pereitų metų darbo po Motinystės ir Kudikystės Aktu, kuris aktas teikia federalę pagelbą valstijoms su tikslu pagerint sveikatą motinų ir kudikių per visas Suv. Valstijas. Aktas priimtas 1921 m. ir valstijoms pagelba duota per penkis metus. Pereitą pavasarį kita byla patęst laiką dar dvejiems metams buvo Buto patvirtintas ir bus Senato išklausytas gruodžio mėnesį.

43 valstijos ir Hawaii priėmė aktą, Vaikų Biuras raportuoja, ir bendrai veikia išpildyt programą. Tos 43 valstijos turi 2,826 apskričius ir Motinystės ir Kudikystės programas pasiekė 2,313 tų apskričių.

Pereitais metais 20,155 prieš-gimimo ir vaikų sveikatos konferencijos buvo laikytos. 10,554 motinos ir 159,244 vaikai buvo gydytojų išegzaminuoti. Slaugės laikė 6,407 konferencijas ir 31,880 vaikų, 283 nuolatiniai sveikatos centrai įsteigti. Nėr skaitlinių kiek namų slaugės aplankė, arba kiek motinų pasiekta kliasoms, korespondencijos kursais ir kitais budais.

Kalbant apie Vaikų Biuro darbą, Grace Abbott, Biuro vedėja pranešė, kad "visuomet stengta sumažint išlaidas federalio biuro, ir tik 9 asmenys samdyti (3 gydytojai, 3 slaugės ir 3 raštininkai). Tie reguliariškai dirba motinystės ir vaikų hygienos skyriuose."

Biuro statistikų skyrius renka reikalingas informacijas apie vaikų ir motinų mirtinumą ne tik Suv. Valstijose, bet ir svetimose šalyse.

Šešios svetimos šalys turi žemesnę kudikių mirtinumo ratą negu Suv. Valstijos. 1923 m. ratos surinkta del 17 šalių. Svetimų šalių statistikos del vėlesnių metų negautos. Kudikių mirtinumas Suv. Valstijose daug pagerėjęs. Suv. Valstijose labai daug motinų miršta gimdymo priežastim ir šalis turi toliaus dėt pastangas apsaugot motinų sveikatą.

ŠIANDIEN IR PRAEITOS PADĖKAVONĖS DIENOS

Lapkričio 25 dieną, šio mėnesio paskutinį ketvirtadienį, Suv. Valstijų žmonės šventė ypatingą ir vieną iš seniausių švenčių—Dėkavonės Dieną.

Visos tautos ir rasės, krikščionių ir pagonių, švenčia kokią nors padėkavonės dieną, bet apart žydų metinės "Feast of Ingathering", vien tik Amerika reguliariškai kasmet apvaikščioja padėkavonės dieną. Ir galima sakyt, kad Dėkavonės Diena kaip šiandien užlaikyta, yra tipiška Amerikos šventė.

Plymouth'o kolonistai 1621 m. Pirmiausia apvaikščiojo Dėkavonės Dieną. Tai buvo vieni metai po jų atvykimo į naują šalį. Jų pirma žiema buvo tragiška. 46 iš suviršišimto gyventojų numirė. Visi sirgo. Neturėjo maisto. Jų bendras namas sudegė. Bet su pavasariu kolonistai pradėjo apsodint žemę ir sekantį rudenį turėjo 20 akrų kornų ir 6 akrus miežių ir žirnių. Buvo užtektinai elnių ir laukinių kurkių. Kolonistai nutarė tinkamai apvaikščiot savo gerą laimę. Gubernatorius išsiuntė vyrus parnešt kiek tik galėjo kurkių, ir užkvietė indijonų Karalių Massasoit ant pietų. Net 90 indijonų atvyko ir visi šventė per tris dienas.

Po šituo pirmu apvaikščiojimu žmonės kada nors apvaikščiojo dėkavonės dieną. Kartais net du syk į metus, kaip kada sykį į dvejus metus. Daugiausia apvaikščiojimų laikyta rudenį, bet yra atsitikimų, kur buvo laikyta pavasarį ir vasaroj.

1631 m. Dėkavonės Diena buvo paskirta, kuomet laivas atvažiavo į naują šalį su reikalingu ir ilgai laukiančiu maistu. 1661 m. baisus lietus užpuolė Ameriką, ir kuomet sustojo, žmonės džiaugsmingai šventė. Kuomet Naujas Amsterdamas perėjo iš holandų rankų anglams, žmonės vėl turėjo Dėkavonės Dieną.

Kaikuriose kolonijose apvaikščiojimas buvo varžingas. Visi žmonės turėjo eit į bažnyčią melstis ir nebuvo jokio pasilinksminimo. Jeigu puotas surengtas, tai žmonės kitą dieną pasnikavo. Iki Naminės Karės, Dėkavonės Diena buvo apvaikščiota tik Naujos Anglijos valstijose. Pietų žmonės neprisidėjo laikydami Kalėdas kaipo didžiausią šventę. Ir tik po Naminės Karės visur apvaikščiota.

Laike Revoliucijos Karės, Kontinentinis Kongresas paskyrė net aštuonias atskiras padėkavonės dienas. 1789 m. po priėmimui konstitucijos, prezidentas Washingtonas išleido proklamaciją paskiriant dėkavonės dieną.

New Yorko valstija buvo pirma reguliariškai apvaikščiot Dėkavonės Dieną, 1817 m. gubernatorius Clinton išleido proklamaciją. Jis buvo aštriai kritikuotas. Pasirodė, kad Long Islando žmonės reguliariškai ir iškilmingai apvaikščiojo dėkavonės dieną, kuomet gyvuliai parėjo iš laukų. Ir šita gubernatoriaus nauja diena visai su jų apvaikščiojimu nesutiko.

1864 m. Prezidentas Lincolnas paskyrė tautišką Dėkavonės Dieną. Savo proklamacijoj prezidentas paskyrė lapkričio paskutinį ketvirtadienį. Lincolnas mirė pirm negu jo užmanymas padaryt šią šventę nuolatine įvyko. Bet nuo to laiko iki šiandien kiekvienas prezidentas po Lincolnui paskiria paskutinį ketvirtadienį lapkričio mėnesio. Ir kiekvienas gubernatorius kasmet po prezidento proklamacija išleidžia tai dienai atskirą proklamaciją.

Šiandien Dėkavonės Diena užima savo vietą su Kalėdų šventėmis Amerike.

JUOKAI

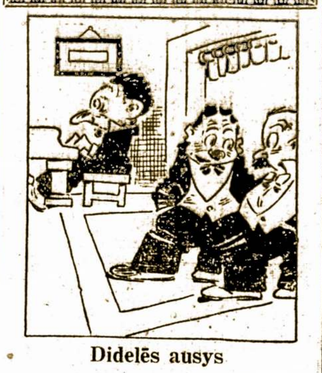

Didelės ausys

— Jisai puikus pianistas, skambina pijaną iš ausies.

—Aha! gal tai delto jo ausys tokios didelės.

—o—

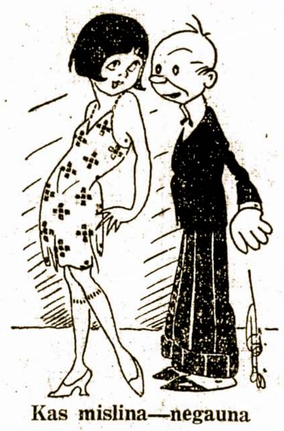

Kas mislina—negauna

Jis—Aš vis mislinu ar negaučia nuo tavęs bučkį?

Ji—Kas ilgai mislina, niekad nieko negauna.

—o—

Nusilaužė koją

—Mano brolis nusilaužė koją.

—Ar girioje medžius vežadamas?

—Na ne, šokdamas čarlestoną.

—o—

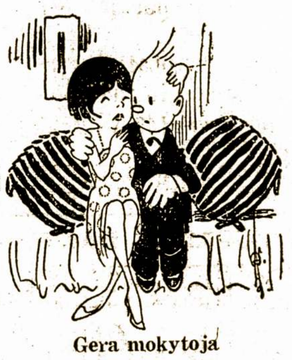

Gera mokytoja

Vyras—Maryte, turiu prisipažint, kad tu išmokinai mane mylėt.

Mergina—O taip, mat aš pati jau daug pamokų meilės turėjau.

—o—

Ne žmonėdys tik žmogėdys

Vaikas—Tėvai, pasakyk tu man, kaip gali ta žmona vaikščiot tarpe levų klėtkoje.

Tėvas—Aš nežinau, turbut tie žvėrys yra tik žmogėdžiai, delto moterims nieko nedaro.

—o—

Jei plaukai slenka?
Naudok
Ruffles

"Amerikos Lietuvio" spaustuvėj atlieka visokius spaudos darbus.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobilius Vestuvėms, Krikštynoms ir visokioms partijoms. Kreipkitės šiuo adresu:

MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.

Telephone Park 4156

NAUJAUSI LIETUVIŠKI REKORDAI

JUOZO BABRAVIČIAUS, tenoro:

16034 F—Kur Bakužė Samanota, ir Aguonėlės
16035 F—Tykiai, tykiai Nemunėlis teka, ir Visur Tyla
16036 F—Bernužėli Nes'voliok, ir Ne margi sakalėliai
16045 F—Gale sodo rymavo, ir Švint aušrelė
16047 F—Lolita, ir Aprile

JONO BUTĖNO, baritono:

16009 F—Stasys, ir Oi mergele
16010 F—Nesigraudink, merguže, ir Aš mergytė
16012 F—Vilniaus Kalneliai, ir Kur bakužė samanota
16016 F—Litai, ir Leiskit į Tėvyne
16023 F—Vai varge, varge, ir Aš išėjau į girelę
16037 F—Kada noriu verkiu, ir Ant ežerėlio
16038 F—Lakštingalėlė, ir Aguonėlė
16040 F—O, kai aš pas močiutę buvau, ir Eina garsas nuo rubežiaus
16041 F—Mes be Vilniaus nenurimsim, ir Girtuoklio Daina
16044 F—Kalinio Daina, ir Mano gimtinė
16048 F—Išgėriau septynias, ir Lopšinė

O. BIEŽIENĖS, soprano:

16046 F—Muzika-muzika, ir Dainuok sesute, lėpunėle

COLUMBIA ORKESTRA:

16002 F—Vestuvių maršas, ir Klerneto Polka
16022 F—Vilniaus valcas, ir Rinkinis rusiškų meliodijų
16030 F—Polka, ir Polka—mazurka
16039 F—Senelis, ir Gražuolė
16042 F—Maria, valcas, ir Berželis, valcas
16043 F—Polka Marytė, ir Polka Katrytė
16049 F—Kitayanka, polka, ir Kaimiečių valcas

DUETAI, ARMONIKOS ir KLERNETOS:

16014 F—Kubanų šokis, ir Karininkų valcas
16015 F—Draugingumo polka, ir Prakilnumo polka

DZIMDZI-DRIMDZI:

16004 F—Dzimdzi-Drimdzi, ir Futbolas, A. Vanagaičio

INSTRUMENTALIS TRIO:

16017 F—Polka makerka, ir Musų linksmoji mazurka
16018 F—Šventos Lucijos šokis Mano sielos šokis
16019 F—Santiago valcas, ir La Palomos serenada
16027 F—Meilės ir jausmų, ir Stasės polka

KABARETO ORKESTRA:

16028 F—Įvairybių valcas, ir Kaminakrečio polka

KARIŠKA KAPELIJA:

16011 F—Marselietės maršas, ir Atsiminimai iš 1917

K. J. KRIAUČIUNAS, tenoras:

16005 F—Dudelė, ir Godelės

LIETUVIŠKA ORKESTRA:

16020 F—Vestuvių Gėlių valcas, ir Mano slavokiškas valcas

K. MENKELIUNIUTĖ, soprano:

16032 F—Ne del tavęs aš mergelė, ir Vai močiutė mano

J. RAMANAUSKAS, tenoras:

16001 F—Švint aušrelė, ir Kam šėrei žirgelį

KOSTAS SABONIS, baritonas:

16000 F—I Beržyną eina Ona, ir Atvažiavo sveteliai

JUOZAS ŠUILDAUSKAS, baritonas:

16006 F—Gėriau dieną, ir Esu ant šio svieto
16029 F—Atneša diedas kukulių viedrą, ir Oi motule ma!
16031 F—Žalioj lankoj, ir Kur josi?

VILNIAUS INSTRUMENTALIS TRIO:

16013 F—Žaidimo mazurka, ir Gegužinė polka

Rekordai kainuoja po 75 centus kiekvienas.
Norinti gaut juos, rašykit

M. Paltanavičia

14 VERNON ST., WORCESTER, MASS.

VIETOS ŽINIOS

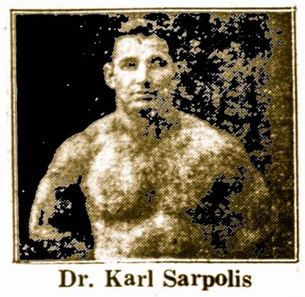

Dr. Karl Sarpolis

Didelės ristynės. Laikraščiuose daug rašoma apie ristiką Dr. K. Sarpalių, jauną studentą, kuris yra nugalėjęs tokius drutuolius, kaip Kamarauską, Požėlą, Brazauską ir kitus. Dabar worcesteriečiams bus proga pamatyt šį gabų moksleivį-muzikantą ristiką. Gruodžio 17 d., Lietuvių svetainėj, 29 Endicott st., jis risis su rusu Ivan Ludlow. Abu sveria po 210 svarų. Rusas yra vienas iš geriausių jo vogos ristikų, ir geras priešininkas Sarpaliui, kuris atsilaikė prieš tokį galiuną kaip Zbyszko. Sarpalius, girdėt, kvietęs Jušką imtis su juom, bet Juška, pabijojo ir nepriėmė čalendžo. Be Sarpaliaus ir Ludlow, ristynėse imsis Juozas Šimkus su Jack Albright iš Boston. Šimkus yra gerai žinomas worcesteriečiams, nėra reikalo daug ką pasakyt apie jį. Bevažinėdamas po pietines valstijas pereitą vasarą, jis laimėjo Pietų Valstijų čampijonatą. Nepamirškit ateit į ristynes, jos bus vienos iš geriausių, kurios kada buvo rengiamos Worcestery.

Lietuvių Svetainės padėtis. Worcesterio Lietuvių svetainė, 29 Endicott St., yra gan prastame finansiniam padėjime. Trumpu laiku reikia atmokėt $700 ant 2 mortgičio. Pinigų kasoje randasi tik $50. Sekmadieny, 5 d. gruodžio buvo šaukiamas visų šėrininkų susirinkimas, kuriame svetainės reikalai buvo plačiai apkalbėti. Teikimui greitos finansinės pagelbos, buvo suorganizuotas burelis žmonių, kuris apsiėmė mokėt specialės mėnesines duokles. Ant vietos buvo sumesta $11. Be to, parduota 5 šėrai, tai viso per susirinkimą įplaukė $61. Tikrai, lietuviams pridera palaikyt vienintėlę savo svetainę. Bet visupirmiausia reikia ją apvalyt nuo bolševizmo ligos ir bolševiškiško gaivalo. Tuomet žmonės noriai stotų į pagelbą, dalykai pagerėtų, ir svetainei negręs pražutis. **Šėrininkas.**

Worcestery bus Blinda. Suvienytos Lietuvių Draugijos parsikviečia Blindą šį sezoną. Blinda yra svieto lygintojas, žemaičių razbaininkas. Tai yra puikus perstatymas. Tėmykit Amerikos Lietuvį, sužinosit, kada Blinda bus Lietuvių Svetainėj, 29 Endicott St.

Mergaitė prapuolė iš namų. Elena Novak, 14 m., išėjo iš namų, 27 Colton st., dvi savaiti atgal, neva eit į darbą. Nuo to laiko ji prapuolė, jokios žinios apie ją negauta. Pranešta policijai, kuri pradėjo jos ieškot.

Gavo perskyras. Domicelė Petkevičienė gavo divorsą nuo Antano Petkevičiaus, kuris žiauriai su ja elgdavęs, ir apleidęs ją trįs metai atgal. Trįs mažamečiai vaikai pasilieka jos globoje. Ona Sargiunienė taipgi gavo divorsą nuo Prano Sargiuno. Jie vedė Lietuvoj 1908 metais. Sargiunas kaltinamas girtuokliavimu ir žiaurumu. Vaikai pasilieka pas Sargiunienę.

Paminės sukaktuves. 16 dieną gruodžio, Worcesterio lietuvių veikėjų burelis iš įvairių draugijų susirinks paminėt 60 metų sukaktuves Lietuvos prezidento Dr. K. Griniaus kaipo musų tautos darbuotojo. **Žinąs.**

Vis auga. Worcesterio lietuvių Savitarpinės paskolos Bankas pradeda gan gerai gyvuot. Baigiant 6 mėnesį, turi 122 narius. Išduota 23 paskolos. Nėr abejotina, kad ši organizacija išaugs į milijoninę įstaigą, kaip švedų ir žydų. **Žinąs.**

5 coliai sniego. Pirmas tikras žiemos sniegas pasirodė Naujoj Anglijoj pereitą šeštadienį ir sekmadienį. Worcestery prisnigo penki coliai sniego. Gatviu valymo komisijonierius pristatė 200 vyrų prie darbo nuvalyt. gatves. Prie to darbo vartojama 25 plugai. Kelios automobilių nelaimės atsitiko iš priežasties sniego, bet nė viena nebuvo pavojinga. Sniegas gana daug kenkė gelžkelių ir telegrafų ir telefonų patarnavimui. Kaipkur sniegas nusvėrė ir nutraukė vielas.

Naujos valdybos. Priešmetiniuose susirinkimuose laikytuose pereitą sekmadienį, S. L. A. kuopos išrinko naujas valdybas ateinantiems metams.

S.L.A 57 kuopos naujos valdybos sąstatas toks: Prez. M. Staliulionis, Vice-prez. V. Gerdauskas, Fin. Sekr. J. K. Šalioviejus, Fin. Sekr. pag. J. Bakšys, Užrašų sekr. Ig. Urmonas, Iždd. D. G. Jusius, Iždo globėjai V. Paltanavičaitė, V. Navikas, Daktaru-kvotėju Dr. Harris, Koresp. G. A. Kyba, Organizatoriais A. J. Gotautas ir J. Gilius.

S.L.A. 318 kuopa išrinko Pirmininku A. Kriaučialį, Vicepirm. J. Rauktytę, Užrašų sekr. V. Bernotavičia, Fin. sekr. J. Kaulakį, Fin. sekr. pag. J. Mozuraitį, Iždd. J. Dvorecką, Iždo globėjais A. Krasinską, J. Glavicką, Organiz. J. Mozuraitį, Daktaru-kvotėju Dr. F. Puskunigį.

Parsiduoda Namai—

NEPERTOLI NAUJOSIOS BAŽNYČIOS. Tikrai sandariai subudavotas 4—5—5—5 kambarių namas, visi įtaisymai, vieta del garadžiaus. Pigi kaina, lengvos išlygos.

ARTI GROVE STREET parsiduoda keturi namai kartu, ar po vieną. Dviejų gyvenimų 5—5—2 kambariai, gesas, elektra, maudynės, — $5800, įmokėt $1000. Kitas—5—5 kambariai, randų $400, kaina $3700, įmokėt $500. Du tenementu ir krautuvė, kaina $3800, įmokėt $800, 12 kambarių 3-jų gyvenimų namas, sleitų stogas, užtektinai žemės. Kaina $6,500, įmokėt $1000.

PATOGUS IR PIGUS TENEMENTAI: arti Quinsigamond 4 kambariai, maudynė, šiltas vanduo $1°. Vieta arti North St. 5 kambarių tenementas, naujai ištaisytas, maudynės, elektra, gesas—$18. Du kambariai ir štoras—$15.

A. BLAŽYS,
14 Vernon St., Worcester, Mass.

PARSIDUODA 6 kambarių namas su elektra, miesto vandeniu; garadžius, vaisiniai medžiai, 2 vištininkai, žemės 70 ir 175. Del platesnių paaiškinimų, rašykit. (49—50)

B. JURALAVIČIUS,
BOX 786, Windsor Locks, Conn.

PARSIDUODA drabužių (dry goods) krautuvė lietuvių kolonijoj. Del informacijų kreipkitės pas savininką,

JONĄ ČURLĮ,
151 E. Main St., Amsterdam, N. Y.
(49—50)

PAJIEŠKOJIMAI

PAIEŠKAU pusbrolio, Stanislovo Lingevičio, gyvenusio prie Hiliside g-vės, Worcester, Mass. Turiu svarbų reikalą, todel pats arba žinantieji jį, meldžiu pranešt. (47—49)

MR. FRANK LINGYS,
121 Brigham St., Hudson, Mass.

PAIEŠKAU savo brolio Vinco Mikailionio, paeinančio iš Viečiunų kaimo, Daugų valsčiaus, Alytaus apskričio. 1912 metuose jis gyveno Hudson, Mass. pas Praną Vaduoklį, paskui išvažiavo į Chicagą ar į jos apielinkę, ir nuo tų metų jis neatsišaukė. Jeigu kas apie jį žinotų, labai meldžiu pranešt. (49—51)

Gabrielius Mikailionis
82 Ward St., Worcester, Mass.

ANT RANDOS.

ANT RANDOS krautuvė prie 47 Mendon St. ir šešių kambarių tenementas prie 1339 Main st., ant trečio, su visais įtaisymais. (48—49)

M. PAULIUKONIS
47 Mendon St., Worcester, Mass.

ANT RANDOS 4 kambarių namas, maudykla, skalbykla, uždaromas piazas ir varnišiuotos grindys. Randos $23.00 per mėnesį.

JONAS ZAKARAS,
6 Vernon Pl. (ant 2-tro gyvenimo)

INŠIURANCE AGENTAS

Išiurinu automobilius, namus ir viską, kas tik reikalinga. Parduodu namus ir farmas. Mandagus patarnavimas visiems. (48-51)

J. J. KALAKAUSKAS
46 Perry Ave., Tel. Cedar 6093-M

1927 Kalendoriai 1927

Jau gatavi musų lietuviški dideli sieniniai kalendoriai su visais senovės laikų Lietuvos kunigaikščiais. Vienas 30c. Keturi už $1.00. (48-49)

J. YERUŠEVIČIUS,
Box 68, Lawrence, Mass.

Tyriausis Bičių Medus

Jeigu nori apsisaugot nuo šalčio save ir vaikus, vartokite medų. Penkių svarų medaus viedriukas — $1.65. Imant keletą viedriukų atiduosim pigiau. Pora verstinių balandžių—karvelių—$2.00, ir brangesnių yra. Gončai—šunes, po $15.00. Taipgi parduodu ir gerų vištų geltonųjų apželtkojų po $10:00 pora.

P. D. ANDREKUS,
BOX 107, Pentwater, Mich.
(49—52)

NESKOLINK NUO DRAUGŲ

Mes paskolinsim Jums bile sumą (jokia nebus permaža ar perdidelė) ant laikrodžių, deimantų, futrų, šėrų, bonų, ir kitų asmeniškų nuosavybių, legališkais nuošimčiais, be trukdymo. Be jokio viešumo.

Marcus Collateral Loan Co.,
177—183 Front St.

DOMĖ—mes turim parduot labai puikių futrų vyrams ir moterims ir aukštos rušies laikrodėlių ir deimantų.

AUTOMOBILIŲ SAVININKAMS

Autorizuotas per steitą del visuotino automobilių inšiurinimo Agentas L. J. PAULAUSKAS, inšiurina automobilius ir pristato registracijos blėtas. Kreipkitės—

L. J. PAULAUSKAS,
14 Vernon St., Worcester, Mass.
(Ofisas prie "Amerikos Lietuvio")

SADICK
HARDWARE AND PAINT CO.
64-72 MILLBURY ST.
WORCESTER, MASS.
EST. 1913

DYKAI NUO PATRUKIMO KENČIANTIEMS.

Nedėvėk diržo—išvengk pavojingų operacijų.

STUART'O LIMPANČIOS PLAPAO PADUŠKAITĖS yra skirtingos nuo paršimo diržo, jos yra išlaukinės gyduolės, limpančios prie kuno ir duodančios sustiprinimą toms kuno dalims, kurioms reikalinga. Neturi jokių šniurų nė sprendžinų. Nenuslenka ir neatsiremia į kaulus. Tukstančiai šiomis paduškaitėmis gydosi namie, nesutrukdami nuo darbo ir daugelis praneša, jogei šitokiu budu išsigydo. Minkštos kaip mošastas — lengva pridėt—nebrangios. Už jas gautas auksinis medalis Romoje, Grand Prix medalis Paryžiuje ir garbingas paminėjimas Panamos ekspozicijoje, San Francisco. Procesas atsitaisymo yra naturalis ir daugiau nereikia dėvėt diržų. Mes prirodysim tai pasiųsdami jum Plapao išbandymui visiškai DYKAI. Nesiųsk pinigų, tik parašyk mums.

PLAPAO LABORATORIES,
1057 Stuart's Bldg. St. Louis, Mo.

PRIŽIUREKITE DANTIS!

Tinkamos Kainos, geriausia medžiaga, 25 metai patyrimo, visas darbas užtikrintas. Dovanai peržiuri dantis.

DR. H. A. WARREN
574 Main St., Worcester

TRY OUR LUNCH

Tel. Park 6089 Tel. Cedar 14-M
154 FRANKLIN ST.

Kas norit pirkt ar parduot stubas, farmas arba biznius? Taipgi parduodam elektrines skalbiamas mašinas.

Jonas V. Dabrila.

DOVANAI! DOVANAI!
KALENDORIAI!!

Prieš šventes, artimesnei pažinčiai, visiems savo kostumeriams duosiu puikius KALENDORIUS DOVANAI. Mano krautuvėj rasit visų reikmenų del švenčių, kaip SALDAINIŲ gražiose skrynelėse, visokiomis kainomis, RIEŠUTŲ, VAISIŲ, SODĖS, MOXIE, ICE-CREAM, ir tt. Užsakymus pristatom tiesiai į namus. Vieta visiems žinoma—aš ją atpirkau nuo P. A. Dėdyno. Atsilankykit, gausit geras prekes su puikiu patarnavimu.

Antanas Jasaitis,
96 MILLBURY STREET, TELEPHONE PARK 7984
(49—51)

GARDUMYNAI ŠVENTĖMS

Pas mus gausit ICE-CREAM, RIEŠUTŲ, SALDAINIŲ, VAISIŲ, MINKŠTŲ GĖRIMŲ, ir gardžiausių gardumynų šventėms. Kainos žemos, prekės geros.

Michael Flek,
134 MILLBURY STREET TELEPHONE PARK 2193
(49—51)

KAIP IŠNAIKINT ŽIURKES

Geriausias sumanymas naikint žiurkes iš namų. Kas nenori su žiurkėm gyvent, kreipkitės pas mus, mes turim geriausią sumanymą, kaip jas išnaikint. Patarimas su reikalingom gyduolėm kainuoja $2.

W. INTAS,
Gore Rd., Webster, Mass.

Lietuvis Graborius
JUOZAS DIRSA

Geriausiai patarnauju už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jusų draugą arba giminę, kreipkitės prie manęs.

Taipgi teikiu patarnavimą automobiliu krikštynoms, vestuvėms, ir tt.

13 Ellsworth Street
Tel. Cedar 4953

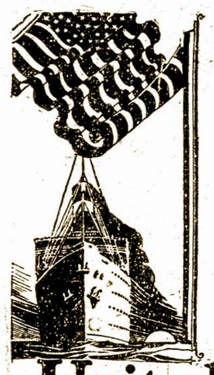

„Plauk po Amerikos Veliava"
Nupiginta ten ir atgal kelione į
LIETUVĄ
tik $203.00 ir brangiau
per Bremen ar Cherbourg

Kada nors kitą metą jus gal planuojate atlankyti savo tėvyne. Pirm laivakortės pirkimo apsimokės Tamistoms patyrinėti greitus ir puikius laivus United States Linijos laivyno.

Keliavimas bile laivu, vaidomu ir operuojamu Suvienytų Valstijų Valdzios, po Amerikos veliava, suteiks jums naują idėją patogios, pilnos džiaugsmo kelionės. Erdvus kambariai, apstumas gero valgio, plati vieta ant dėnių ir malonios draugijos jusų tautiečių.

Tarnai kalbanti jusų kalbą ir draugiški veikimai kelionės laiku padarys jusų važiavimą niekad-nepamiršt amu.

Sausio mėnesį išplauks laivai sekamai:
S. S. President Harding ..... Sausio 12
S. S. Republic ..... Sausio 22

Jusų laivakorčių agentas ant vietos maloniai suteiks visas informacijas apie speciales ekskursijas ruošiamas kitais metais, arba rašykite tiesiai pas

United States Lines
75 State Street, Boston, Mass. 45 Broadway, New York City

Pareikalaukite veltui duodamos pavyzdinės bonkutės.

VISOSE VAISTINĖSE

Jie visi mėgsta
BAMBINO BABY'S BEST FRIEND
Nėra nieko geresnio nuo užkietėjimo vidurių ir suirusio skilvio.

35c. UŽ BONKĄ

F. AD RICHTER & CO.
Berry & So. 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

PIANO LEKCIJOS

Per daugelį metų ėmus piano lekcijas pas geriausius mokytojus, dabar pradedu eit Bostono Konservatoriją ir pradedu duot lekcijas pradžiamoksliams. Didžiausia atyda bus padėta mano mokiniams. Norinti imt piano lekcijas meldžiu užsirašyt pas mane.

Valentina Paltanavičaitė
14 Vernon St., Worcester, Mass.
Tel. Park 6407

OPERŲ ARIJOS

Naujos operų arijos, lietuvių kalboje, gražiose laidose, su Lietuvos Operos artistų paveikslais.

Mefistofelio Serenada, iš Fausto	.75
Margaritos Deimantų Daina, iš Fausto	.75
Kavatina, iš Fausto	.75
Sibelio Gėlių Arija, iš Fausto (altui)	.75
Mefisto—Aukso Štabas	.75
Valentino Malda, iš Fausto	.75
Figaro Kavatina, iš Sevilijos Kirpėjo	$1.00

Gražios, žavėjančios dainos, ypač tinkamos lietuvių koncertiniam programui. Reikalaukit dabar.

Amerikos Lietuvis, 14 Vernon Street, Worcester, Mass.

Baltijos Amerikos Linijos
"LITUANIA" gruodžio 23d.
"ESTONIA" sausio 11 dieną
Važiuokit visu keliu vandeniu į pačią
KLAIPĖDĄ
per laisvąjį Danzigo portą. Iš ten tiktai vienos nakties kelionė kitu laivu.

$107. tiesiog į Klaipėdą
3-čia kliasa
UŽSIMOKĖK ABIPUS, TIKTAI $181.
Populiariška turistinė trečia kliasa tiktai $10 brangiau vienpus, $15. abipus.
Taksai atskirium.
Žiniomis kreipkitės į vietos agentus ar į bendrovę:

Baltic American Line, Inc.,
10 BRIDGE ST., NEW YORK.

WORCESTERIO
PENKIŲ CENTŲ BANKA,
316 Main Street

Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.

BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val. popiet.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

"Am. Lietuvio" Knygyne galite gaut visokių laiškams popierų.

ADVOKATAS
Ignas J. Barkus
546—548 Slater Building
Vedu visokias civiliškas ir kriminališkas bylas. Darau dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
Tel. Park 7717
Rezidencija: 31 Chrome Street

PIJANO LEKCIJOS
dideliems ir mažiems
JUOZAS K. ŽEMAITIS,
37 BARCLAY STREET
Tel. Cedar 3367—M
ATYDA! Klasa pradžiamoksliams prasidės nuo NAUJŲ METŲ. Užsiregistruokit!

Tel. Cedar 8500
DR. K. MICHALSKI
GYDYTOJAS, CHIRURGAS IR AKUŠERIS
175 GREEN ST. Worcester
Ofiso valandos: 2—4, 7—9
(49—52)

JEI IEŠKOTE PIRKT
geros bučernės ir groser nės, kuri daro gerą biznį, telefonuokit Park 3352.— Šitą krautuvę turim parduot šią savaitę, ir ją parduosim pigiai už cash.

Nauja Lietuvių Krautuvė
Petras Ščiuka ir Antanas Česna atidarė Malevos Prekių, Pento visokios rušies Krautuvę. Jie patys yra patyrę malioriai, todel perkanties dous geriausią patarimą, kur kokis—pentas geriausia tinka ir patars kaip suvartot. Norinti pirkt malevos—pentó, kreipkitės pas—
P. ŠČIUKĄ ir A. ČESNĄ,
23 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

ANDRESON AND PATTERSON

Urminiai pardavėjai Moxie, Coca-Cola, Welch's Grape Juice, Hire's Root Beer Cherry Smash. Išdirbėjai ir pardavėjai saldainių, saldumynų, gražių skrynelių, vaisių, sirapų ir orangeade.
GARSUS CROWN QUALITY LEDAI
21 Bridge St., Worcester, Mass.
Tel. Park 5203 ir 5204

PRANEŠIMAS
Dr. Felix J. Bentz praneša abelnai publikai, kad jis atidarė medicinos ofisą prie 4 Lafayette St., kur jis gydo vyrų, moterų ir vaikų ligas.
Valandos: 10—12 ryto
2—4 popiet
7—9 vakare
Telefonas Park 3116

HELEN F. LOZORAITIS
APDRAUDOS AGENTĖ
Apdraudžia rakandus, namus, įstaigas ir tt. Duoda gerą patarnavimą ir patarimą reikale priverstino automobilių apdraudimo.
464 Millbury Street
Telefonai: Park 5452, Park 3202

DR. TESSMER
Dentistas
306 MAIN STREET,
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvės)
Suteikia Sąžiningą Patarnavimą Lietuviams!
Tel. Park 3310

SEYMOUR LAUNDRY COMPANY
Išskalbia visos savaitės žlugtą kuogražiausiai, už $1.00. Gerai, švariai išskalbia drabužius ir pristato į namus. Lietuviška skalbykla.
5 SEYMOUR ST.,
Tel. Park 314 Worcester, Mass.

Pranas J. Bublys-Bobblis
LIETUVIS ADVOKATAS
Raštinė, State Mutual Bldg., kambaris 827. Tel. Park 5134
Namai, 51 Harlem Street, (kampas Sterling St.)
Tel. Cedar 1768-M. Worcesteryj.

DR. FR. PUSKUNIGIS
38 Providence St. Worcester, Mass
Tel. park 6947
(Priešais Lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčią)
Priėmimo valandos: 2 iki 4 popiet 6 iki 8 vakare

DR. EMIL BIZUB
užsisenėjusių ligų specialistas perkėlė savo ofisą iš 17 Millbury St.
į
22 Pleasant St. Room 212
Worcester, Mass.
Ofiso valandos: 10—12 ryto, 2—5 popiet, 7—8 vakare

SALYKLŲ SYRUPAS
— su —
APYNIAIS
TRI-MAC IŠDIRBYSTĖS
Padarytas iš tyrų miežių salyklų ir rinktinų apynių.
Pabandykit, jei norit geriausio. Groserninkai pardavinėja jį.
TRI-MAC PRODUCTS, Inc.
Distributors,
WORCESTER, MASS.

ANTANAS J. MILLERIS
Lietuvis Advokatas
406 Slater Building,
Worcester, Mass.

Tel. Park 2470
Res. Cedar 10045—J.
BEN. MENDELSOHN,
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip ir Europoj.
390 Main St., Room 931—932
Worcester, Mass.